ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 29. novembra 2005 *

Vo veci T-64/02,

Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG, so sídlom v Langelsheime (Nemecko), v zastúpení: F. Montag a G. Bauer, advokáti,

žalobca,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci H.-J. Freund, advokát, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie 2003/437/ES z 11. decembra 2001 týkajúceho sa konania podľa článku 81 Zmluvy ES a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/37.027 — Fosfát zinku) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 153, 2003, s. 1) alebo subsidiárne návrh na zníženie pokuty uloženej žalobcovi,

* Jazyk konania: nemčina.

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
(piata komora),

v zložení: predsedníčka komory P. Lindh, sudcovia R. García-Valdecasas a J. D. Cooke,

tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. júla 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkový stav

1 Dr Hans Heubach GmbH & Co. KG (ďalej len „žalobca" alebo „Heubach") je nemecká spoločnosť, ktorá vyrába a distribuuje špecializované organické a minerálne pigmenty používané predovšetkým pri výrobe atramentov, plastov a farbív. Heubach vyrába a predáva fosfát zinku vrátane modifikovaných druhov. Jeho celosvetový obrat roku 2000 bol 71,02 milióna eur.

2 Aj keď sa chemické vzorce môžu jemne odlišovať, ortofosfáty zinku predstavujú homogénny chemický výrobok označený druhovým názvom „fosfát zinku". Fosfát zinku získaný z oxidu zinočnatého a kyseliny fosforečnej sa bežne používa ako minerálny antikorózny pigment vo farbiarskom priemysle. Na trh sa uvádza buď ako štandardný fosfát zinku, alebo ako modifikovaný alebo „aktivovaný" fosfát zinku.

3 Roku 2001 ovládalo najväčšiu časť svetového trhu s fosfátom zinku týchto päť európskych výrobcov: žalobca, James M. Brown Ltd (ďalej len „James Brown"), Société nouvelle des couleurs zinciques SA (ďalej len „SNCZ"), Trident Alloys Ltd (ďalej len „Trident") (predtým Britannia Alloys and Chemicals Ltd, ďalej len „Britannia") a Union Pigments AS (ďalej len „Union Pigments") (predtým Waardals AS). V rokoch 1994 až 1998 predstavovala hodnota trhu so štandardným fosfátom zinku približne 22 miliónov eur ročne na celosvetovej úrovni a približne 15 až 16 miliónov eur ročne na úrovni Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP). Žalobca, SNCZ, Trident (predtým Britannia) a Union Pigments ovládali v EHP približne rovnaké podiely na trhu so štandardným fosfátom zinku, a to na úrovni 20 %. James Brown ovládal zreteľne menší podiel na trhu. Kupujúcimi fosfátu zinku sú veľkí výrobcovia farbív. Na trhu s farbivami dominuje niekoľko multinárodných chemických skupín.

4 V dňoch 13. a 14. mája 1998 Komisia uskutočnila simultánne a bez predchádzajúceho upozornenia šetrenia v priestoroch žalobcu, SNCZ a Tridentu podľa článku 14 ods. 2 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3). Od 13. do 15. mája 1998 uskutočnil Dozorný úrad Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO) na žiadosť Komisie podľa článku 8 ods. 3 protokolu 23 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) simultánne a bez predchádzajúceho upozornenia šetrenia v priestoroch Union Pigments podľa článku 14 ods. 2 kapitoly II protokolu 4 Dohody medzi štátmi EZVO týkajúcej sa vytvorenia Dozorného úradu a Súdneho dvora.

5 Spoločnosti Union Pigments a Trident informovali počas správneho konania Komisiu o svojom zámere plne s ňou spolupracovať v súlade s oznámením Komisie z 18. júla 1996 o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci") a každá urobila vyhlásenie ku kartelu (ďalej len „vyhlásenie Union Pigments" a „vyhlásenie Tridentu").

6 Dňa 2. augusta 2000 Komisia vydala oznámenie o výhradách voči podnikom, adresátom rozhodnutia, ktoré je predmetom tejto žaloby (pozri bod 7 nižšie), vrátane žalobcu.

7 Dňa 11. decembra 2001 Komisia vydala rozhodnutie 2003/437/ES týkajúce sa konania podľa článku 81 Zmluvy ES a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/37.027 — Fosfát zinku) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 153, 2003, s. 1). Rozhodnutím posudzovaným na účely tohto rozsudku je rozhodnutie, ktoré bolo dotknutým podnikom oznámené a je priložené k žalobe (ďalej len „napadnuté rozhodnutie"). Toto rozhodnutie sa v určitých aspektoch odlišuje od rozhodnutia uverejneného v *Úradnom vestníku Európskej únie.*

8 V napadnutom rozhodnutí Komisia uvádza, že od 24. marca 1994 do 13. mája 1998 existoval medzi spoločnosťami Britannia (od 15. marca 1997 Trident), Heubach, James Brown, SNCZ a Union Pigments kartel. Tento kartel sa obmedzoval na štandardný fosfát zinku. Po prvé, účastníci kartelu sa dohodli na rozdelení trhu s predajnými kvótami pre výrobcov. Po druhé, na každom stretnutí určovali cenové „stropy" alebo „odporúčané" ceny a vo všeobecnosti ich dodržiavali. Po tretie, v určitej miere dochádzalo k rozdeleniu zákazníkov.

9 Výrok napadnutého rozhodnutia znie:

„Článok 1

Britannia..., ... Heubach..., James... Brown..., [SNCZ], Trident... a [Union Pigments] porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 Zmluvy a článku 53 ods. 1 Dohody EHP tým, že sa zúčastnili na trvajúcej dohode a/alebo na zosúladenom postupe v odvetví fosfátu zinku.

Dĺžka trvania porušenia je:

a) pokiaľ ide o... Heubach..., James... Brown..., [SNCZ] a [Union Pigments]: od 24. marca 1994 do 13. mája 1998.

...

Článok 3

Za porušenie uvedené v článku 1 sa ukladajú tieto pokuty:

a) Britannia...: 3,37 milióna eur;

b) ... Heubach...: 3,78 milióna eur;

c) James... Brown...: 940 000 eur;

d) [SNCZ]: 1,53 milióna eur;

e) Trident...: 1,98 milióna eur;

f) [Union Pigments]: 350 000 eur.

..."

10 Na výpočet pokút Komisia použila metodológiu uvedenú v usmerneniach k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia") a v oznámení o spolupráci.

11 Komisia teda na úvod stanovila „základnú čiastku", a to v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia (pozri odôvodnenia č. 261 až 313 napadnutého rozhodnutia).

12 Pokiaľ ide o prvý faktor, usúdila, že porušenie sa musí kvalifikovať ako „veľmi závažné", a to vzhľadom na povahu predmetného správania, na jeho skutočné následky na trh s fosfátom zinku a na skutočnosť, že pokrývalo celý spoločný trh a po jeho vytvorení celý EHP (odôvodnenie č. 300 napadnutého rozhodnutia). Nezávisle od veľmi závažnej povahy porušenia Komisia vysvetlila, že vzala do úvahy obmedzenú veľkosť relevantného trhu (odôvodnenie č. 303 napadnutého rozhodnutia).

13 Komisia uplatnila „diferencovaný prístup" k dotknutým podnikom, aby na jednej strane zohľadnila ich efektívnu ekonomickú kapacitu spôsobiť konkurencii významnú ujmu a na druhej strane stanovila pokutu na úrovni zabezpečujúcej dostatočne odstrašujúci účinok (odôvodnenie č. 304 napadnutého rozhodnutia). S týmto cieľom rozdelila dotknuté podniky do dvoch kategórií v závislosti od ich „relatívneho významu na relevantnom trhu". Oprela sa pritom o obrat z predaja dotknutého výrobku dosiahnutý každým z týchto podnikov v rámci EHP počas posledného roku porušenia a zohľadnila skutočnosť, že žalobca, Britannia (od 15. marca 1997 Trident), SNCZ a Union Pigments boli „hlavnými výrobcami fosfátu zinku v rámci EHP s približne rovnakými podielmi na trhu, vyššími alebo približujúcimi sa k 20 %" (odôvodnenia č. 307 a 308 napadnutého rozhodnutia). Žalobca, rovnako ako Britannia, SNCZ, Trident a Union Pigments, bol zaradený do prvej kategórie („východisková suma" 3 milióny eur). James Brown, ktorého podiel na trhu bol „zreteľne menší", bol zaradený do druhej kategórie („východisková suma" 750 000 eur) (odôvodnenia č. 308 a 309 napadnutého rozhodnutia).

14 Pokiaľ ide o faktor týkajúci sa dĺžky trvania, Komisia usúdila, že porušenie, ktoré kladie za vinu žalobcovi, bolo „strednodobé", keďže trvalo od 24. marca 1994 do 13. mája 1998 (odôvodnenie č. 310 napadnutého rozhodnutia). Zvýšila preto východiskovú sumu žalobcu o 40 %, čím dospela k „základnej čiastke" 4,2 milióna eur (odôvodnenia č. 310 a 313 napadnutého rozhodnutia).

15 Komisia ďalej usúdila, že v prejednávanej veci netreba zohľadniť priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti (odôvodnenia č. 314 až 336 napadnutého rozhodnutia). Okrem toho zamietla tvrdenia týkajúce sa „zlého hospodárskeho kontextu", v ktorom sa uskutočnil kartel, a osobitných vlastností dotknutých podnikov (odôvodnenia č. 337 až 343 napadnutého rozhodnutia). Komisia preto vo vzťahu k žalobcovi stanovila výšku pokuty na 4,2 milióna eur „pred uplatnením oznámenia [o spolupráci]" (odôvodnenie č. 344 napadnutého rozhodnutia).

16 Komisia okrem toho pripomenula hranicu, ktorú pokuta uložená každému z dotknutých podnikov nemôže v súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 prekročiť. Výška pokuty žalobcu pred uplatnením oznámenia o spolupráci nebola týmto stropom dotknutá (odôvodnenie č. 345 napadnutého rozhodnutia).

17 Napokon Komisia priznala žalobcovi zníženie o 10 % na základe oznámenia o spolupráci vzhľadom na skutočnosť, že vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách vyhlásil, že v podstate nespochybňuje skutkový stav, ktorý bol v ňom uvedený (odôvodnenia č. 360, 363 a 366 napadnutého rozhodnutia). Konečná výška pokuty uloženej žalobcovi tak predstavuje 3,78 milióna eur (odôvodnenie č. 370 napadnutého rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

18 Žalobou podanou do kancelárie Súdu prvého stupňa 28. februára 2002 podal žalobca návrh na začatie tohto konania.

19 Na základe správy sudcu spravodajcu rozhodol Súd prvého stupňa (piata komora) o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania vyzval účastníkov konania, aby predložili určité dokumenty a odpovedali na niekoľko písomných otázok. Účastníci konania týmto žiadostiam vyhoveli.

20 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky položené Súdom prvého stupňa boli vypočuté na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 1. júla 2004.

21 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil článok 3 písm. b) napadnutého rozhodnutia,

— subsidiárne, znížil výšku pokuty, ktorá mu bola uložená,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

22 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Právny stav

A — *O námietke nezákonnosti*

1. *Tvrdenia účastníkov konania*

23 Žalobca uvádza, že článok 3 písm. b) napadnutého rozhodnutia je neplatný, pretože pokuta, ktorú ustanovuje, bola vypočítaná na základe usmernení, ktoré porušujú článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

24 Tvrdí, že táto námietka nezákonnosti je prípustná a tvrdenie Komisie, podľa ktorého nezákonnosť usmernení nemá za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že iba článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 tvorí právny základ, musí byť odmietnuté.

25 K právnej podstate žalobca po prvé uvádza, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 treba považovať za stanovenie všeobecnej povinnosti vypočítať pokuty proporcionálne k obratu dotknutých podnikov. To je totiž jediný spôsob, akým možno zohľadniť ekonomickú kapacitu predmetného podniku. Usmernenia pritom vychádzajú z univerzálnych kategórií pokút stanovených nezávisle od obratu, a teda od ekonomickej sily dotknutého podniku. Ustanovujú najmä paušálnu sumu najmenej 20 miliónov eur za porušenia kvalifikované ako „veľmi závažné", bez ohľadu na veľkosť dotknutého podniku.

26 Táto nezákonnosť pretrváva napriek skutočnosti, že usmernenia umožňujú rozlíšenie podľa určitých okolností, ako sú povaha spáchaného porušenia, efektívna ekonomická kapacita vinníka spôsobiť značnú škodu iným súťažiteľom alebo obmedzený význam relevantného trhu. Obdobné rozlíšenie je totiž možné iba v rámci kategórií ustanovených usmerneniami.

27 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého ekonomická kapacita podniku, prejavujúca sa najmä jeho celkovým obratom, je iba jedným z kritérií, ktoré musí brať do úvahy, žalobca odpovedá, že nespochybňuje, že treba zohľadniť viaceré kritériá, ale vyčíta Komisii, že tak neurobila v jeho prospech. Z judikatúry vyplýva, že usmernenia nebránia tomu, aby sa buď celkový obrat, alebo obrat na relevantnom trhu výrobkov dotknutých podnikov „zohľadnil pri stanovení výšky pokuty s cieľom dodržať všeobecné zásady práva Spoločenstva, pokiaľ to okolnosti vyžadujú“ (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, Zb. s. II-1705, bod 283).

28 Žalobca po druhé uvádza, že usmernenia výpočtom výšky pokút na základe nemenne stanovených čiastok zavádzajú metódu výpočtu, ktorá neprihliada na veľkosť malých a stredných podnikov (MSP), ako je žalobca. Poznamenáva, že roku 2000 dosiahol celkový obrat 71 miliónov eur a v európskej časti trhu so štandardným fosfátom zinku dosiahol roku 2000 obrat iba 3,48 milióna eur, teda okolo 4,9 % svojho celkového obratu. Dodáva, že za obrat dosiahnutý na tomto trhu zodpovedala malá skupina nezahŕňajúca viac ako šesť spolupracovníkov, ktorým pomáhalo niekoľko zamestnancov. S predmetným výrobkom nedosahuje prakticky žiaden zisk a v skutočnosti často zaznamenáva stratu.

29 Pritom základné čiastky, vrátane sumy najmenej 20 miliónov eur za porušenia kvalifikované ako „veľmi závažné“, sa uplatňujú, aj keď dotknutými podnikmi sú

MSP. Táto „paušálnosť" má v prejednávanej veci za následok, že pokuta uložená žalobcovi je v pomere k celkovému obratu výrazne vyššia, ako pokuty uložené v iných veciach porovnateľných z hľadiska závažnosti porušenia. Na podporu tohto tvrdenia sa žalobca dovoláva viacerých rozhodnutí Komisie, v ktorých uložila relatívne nižšie pokuty [rozhodnutie Komisie 98/273/ES z 28. januára 1998 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (IV/35.733 — VW) (Ú. v. ES L 124, s. 60, ďalej len „rozhodnutie Volkswagen"); rozhodnutie Komisie 1999/210/ES zo 14. októbra 1998 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (vec IV/F-3/33.708 — British Sugar plc, vec IV/F-3/33.709 — Tate & Lyle plc, vec IV/F-3/33.710 — Napier Brown & Company Ltd, vec IV/F-3/33.711 — James Budgett Sugars Ltd) (Ú. v. ES L 76, 1999, s. 1, ďalej len „rozhodnutie British Sugar"); rozhodnutie Komisie 1999/60/ES z 21. októbra 1998 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (IV/35.691/E-4 — Tepelnoizolačné vedenia) (Ú. v. ES L 24, 1999, s. 1, ďalej len „rozhodnutie Tepelnoizolačné vedenia")]. Pokuta uložená žalobcovi je pritom v pomere k jeho obratu až 280-krát vyššia, ako pokuta stanovená v rozhodnutí British Sugar. Inými slovami, usmernenia sú nezákonné v tom, že vo veciach porovnateľných z hľadiska závažnosti vedú k pokutám, ktoré sú neproporcionálne v pomere k obratom.

30 Ako odpoveď na tvrdenie Komisie, podľa ktorého vzala do úvahy jeho veľkosť pri stanovení východiskovej sumy na 3 milióny eur (pozri bod 13 vyššie), a nie na 20 miliónov eur, žalobca uvádza, že „paušálnosť" má predsa len vplyv na uložené pokuty a vedie k neproporcionálnym pokutám.

31 Žalobca po tretie tvrdí, že zvýšenie základnej čiastky z dôvodu dĺžky trvania porušenia, ustanovené usmerneniami, je rovnako nezákonné. Určité porušenia, najmä kartelové dohody o kvótach, zo svojej podstaty trvajú niekoľko rokov. Toto dlhé trvanie už je sankcionované vtedy, keď sa porušenie kvalifikuje ako veľmi závažné porušenie. Usmernenia teda tým, že ustanovujú zvýšenia pokút za porušenia v závislosti od ich dĺžky trvania, vedú k dvojitému sankcionovaniu dotknutého podniku.

32 Komisia na úvod vyjadruje pochybnosti, čo sa týka prípustnosti námietky nezákonnosti, vzhľadom na to, že usmernenia netvoria právny základ napadnutého rozhodnutia. Aj keď na výpočet pokút v prejednávanej veci použila metodológiu uvedenú v usmerneniach, skutočnosťou zostáva, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 je ich jediným právnym základom. Aj keby teda usmernenia mali byť vyhlásené za nezákonné, nespôsobilo by to nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

33 K právnej podstate Komisia poznamenáva, že z rozsudkov Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002 týkajúcich sa kartelovej dohody o predizolovaných potrubiach vyplýva, že usmernenia neporušujú článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (rozsudky Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, HFB a i./Komisia, T-9/99, Zb. s. II-1487; Brugg Rohrsysteme/Komisia, T-15/99, Zb. s. II-1613; Lögstör Rör/Komisia, T-16/99, Zb. s. II-1633; KE KELIT/Komisia, T-17/99, Zb. s. II-1647; Dansk Rørindustri/Komisia, T-21/99, Zb. s. II-1681; Sigma Tecnologie/Komisia, T-28/99, Zb. s. II-1845; ABB Asea Brown Boveri/Komisia, T-31/99, Zb. s. II-1881, a najmä LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, body 223 až 232 a 278 až 291). Preto musí byť táto námietka nezákonnosti zamietnutá ako nedôvodná.

34 Komisia najmä spochybňuje dôvodnosť tvrdenia žalobcu, podľa ktorého mala zohľadniť nízku úroveň jeho obratu a vzdialila sa od pomeru medzi celkovým obratom a pokutou stanovenou v iných rozhodnutiach. Pokiaľ ide o porovnanie s rozhodnutím British Sugar, poznamenáva, že sa zdá, akoby sa žalobca domnieval, že Komisia mala buď stanoviť východiskovú sumu v závislosti od závažnosti porušenia na 18 miliónov eur (východisková suma v British Sugar) vynásobených číslom 280, teda na 5,04 miliardy eur, alebo vydeliť číslom 280 východiskovú sumu 3 milióny eur stanovenú v prípade žalobcu a dospieť k východiskovej sume 10 000 eur. Žalobca zabúda, že v súlade s judikatúrou musí Komisia v každom prípade stanoviť sumu, ktorá má dostatočne odstrašujúci účinok.

2. *Posúdenie Súdom prvého stupňa*

35 Na úvod treba uviesť, že aj keď usmernenia netvoria právny základ napadnutého rozhodnutia, keďže toto rozhodnutie je založené na nariadení č. 17, všeobecným a abstraktným spôsobom stanovujú metodológiu, ktorou je Komisia viazaná pri stanovovaní výšky pokút (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 274). Vzhľadom na právne účinky, ktoré môžu mať pravidlá správania, akými sú usmernenia, a keďže obsahujú ustanovenia so všeobecnou pôsobnosťou, pričom je nesporné, že Komisia ich v napadnutom rozhodnutí uplatnila, treba konštatovať, že existuje priama súvislosť medzi týmto rozhodnutím a usmerneniami. Z toho plynie, že námietka nezákonnosti je prípustná.

36 Žalobca zdôvodňuje nezákonnosť usmernení tým, že v rozpore so znením článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktorý podľa žalobcu ustanovuje, že pokuty sa musia vypočítavať proporcionálne k obratu dotknutých podnikov, majú ako východiskovú sumu paušálne kategórie pokút stanovených nezávisle od obratu. Neprihliadlo sa teda na skutočnosť, že žalobca je MSP. Dĺžka trvania porušenia sa navyše v usmerneniach vzala do úvahy dvakrát.

37 V rozpore s tým, čo tvrdí žalobca, usmernenia neprekračujú právny rámec sankcií, ako je vymedzený článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17. Všeobecná metóda na výpočet výšky pokút formulovaná v usmerneniach totiž spočíva na dvoch kritériách, ktoré sú spomenuté v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, a to na závažnosti porušenia a na dĺžke jeho trvania, a zachováva maximálnu hranicu v pomere k obratu každého podniku zavedenú tým istým ustanovením (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, body 231 a 232, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, body 189 a 190).

38 Usmernenia predstavujú Komisiou vypracovaný popis spôsobu, akým posudzuje faktory týkajúce sa závažnosti a dĺžky porušenia, ako aj svojej metodológie pri hodnotení porušení v pomere k ich povahe a k okolnostiam prípadu. Článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 nevyžaduje, aby výška pokuty bola proporcionálna k obratu dotknutého podniku. Vyplýva z neho iba to, že ak je pokuta vyššia ako 1 milión eur, nemôže presiahnuť strop 10 % obratu dotknutého podniku (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 278).

39 Usmernenia navyše Komisii umožňujú vziať do úvahy, pokiaľ to vyžadujú okolnosti, osobitnú situáciu, v ktorej sa MSP nachádzajú v pomere k podnikom s vyšším obratom na relevantnom trhu alebo vo všeobecnosti. Súd prvého stupňa už v tomto ohľade rozhodol, že pri uplatnení usmernení možno obrat dotknutých podnikov vziať do úvahy pri zohľadnení efektívnej ekonomickej kapacity vinníkov spôsobiť značnú škodu iným súťažiteľom a nevyhnutnosti zabezpečiť dostatočne odstrašujúci účinok pokuty alebo pri zohľadnení skutočnosti, že veľké podniky majú zväčša postačujúcu základňu na získanie právnych a ekonomických znalostí, ktoré im umožňujú lepšie posúdiť protiprávny charakter ich správania a dôsledky, ktoré z neho vyplývajú z hľadiska práva hospodárskej súťaže. Obrat dotknutých podnikov možno rovnako vziať do úvahy pri stanovení pomernej váhy, a teda reálneho dosahu porušenia pravidiel každým podnikom na hospodársku súťaž, predovšetkým pokiaľ existuje značná nerovnosť vo veľkosti podnikov, ktoré sa dopúšťajú porušení rovnakej povahy. Obrat podnikov môže takisto predstavovať informáciu o prípadnej ekonomickej alebo finančnej výhode nadobudnutej vinníkmi, alebo o ich iných osobitných vlastnostiach, ktoré treba podľa okolností vziať do úvahy (rozsudky Lögstör Rör/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, body 295 a 296, a Dansk Rørindustri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 203).

40 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého usmernenia porušujú článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 v tom, že ustanovujú paušálnu sumu najmenej 20 miliónov eur za veľmi závažné porušenia, aj keď je dotknutý podnik MSP, je namieste konštatovať, že

základné čiastky ustanovené usmerneniami sú iba „pravdepodobné“ (bod 1.A.). Komisia má teda úplnú voľnosť stanoviť základnú čiastku nižšiu ako 20 miliónov eur. Hoci sa žalobca dopustil v prejednávanej veci veľmi závažného porušenia, Komisia tak stanovila východiskovú sumu jeho pokuty na 3 milióny eur, čo je suma zreteľne nižšia ako 20 miliónov eur, ktoré usmernenia predpokladajú za veľmi závažné porušenia (odôvodnenie č. 309 napadnutého rozhodnutia).

41 Čo sa týka tvrdenia žalobcu, podľa ktorého usmernenia vedú k ukladaniu vyšších pokút v pomere k obratu, ako sú pokuty uložené iným podnikom v skorších porovnateľných veciach, treba zdôrazniť, že skoršia rozhodovacia prax Komisie neslúži sama osebe ako právny rámec pokút vo veciach hospodárskej súťaže (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 234). Skutočnosť, že Komisia v minulosti uplatnila pri určitých typoch porušenia pokuty na určitej úrovni ju totiž nemôže zbaviť možnosti zvýšiť túto úroveň v rámci hraníc uvedených v nariadení č. 17, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie uskutočňovania politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 109, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Europa Carton/Komisia, T-304/94, Zb. s. II-869, bod 89).

42 V rozsahu, v akom Komisia ukladá podnikom zapojeným do toho istého porušenia pokuty zdôvodnené pre každý z nich v pomere k závažnosti a dĺžke trvania porušenia, jej nemožno vyčítať, že pre niektoré z týchto podnikov je suma pokuty v pomere k obratu vyššia ako pokuta iných podnikov v skorších veciach (pozri analogicky LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 278).

43 Je potrebné dodať, že závažnosť porušenia sa musí stanoviť v závislosti od početných faktorov, ako sú najmä osobitné okolnosti veci, jej kontext a odstrašujúci dosah pokút, bez toho, aby bol stanovený záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií,

ktoré treba povinne vziať do úvahy (rozsudok Súdneho dvora zo 17. júla 1997, Ferriere Nord/Komisia, C-219/95 P, Zb. s. I-4411, bod 33, a rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 236). Relevantné údaje, ako sú trhy, výrobky, krajiny, podniky a dotknuté obdobia, sa pritom v každej veci líšia. Z toho plynie, že Komisia nemôže byť povinná ukladať pokuty predstavujúce rovnaký podiel obratov vo všetkých veciach, ktoré sú porovnateľné z hľadiska závažnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. januára 2004, JCB Service/Komisia, T-67/01, Zb. s. II-49, body 187 až 189).

44 V každom prípade treba pripomenúť, že „paušálne" sumy ustanovené usmerneniami sú iba orientačné, a preto samy osebe nemôžu predstavovať porušenie zásady proporcionality.

45 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého usmernenia vedú k dvojitému zohľadneniu faktora týkajúceho sa dĺžky trvania porušenia, je namieste uviesť, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 výslovne stanovuje, že pri stanovení výšky pokuty treba zohľadniť „jednak závažnosť porušenia a tiež jeho trvanie". Vo svetle tohto textu a dokonca aj za predpokladu, že určité porušenia sú zo svojej podstaty konštruované ako trvajúce, nemožno Komisii zakázať, aby ich skutočnú dĺžku trvania brala v každom jednotlivom prípade do úvahy. Škodlivý účinok kartelov, ktoré napriek skutočnosti, že majú trvať dlhodobo, Komisia odhalila alebo účastníci oznámili po krátkom čase skutočného fungovania, je tak nevyhnutne nižší ako za predpokladu, že by skutočne dlhodobo fungovali. Preto je v každom prípade dôležité rozlišovať medzi dĺžkou trvania porušenia a jeho závažnosťou, aká vyplýva z jeho samotnej povahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 37 vyššie, bod 259).

46 Z toho plynie, že námietka nezákonnosti musí byť zamietnutá.

B — *O dôvodoch žaloby o neplatnosť*

47 Žalobca uvádza päť žalobných dôvodov. Prvý žalobný dôvod je založený na porušení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernení. Druhý žalobný dôvod je založený na porušení zásady proporcionality. Tretí žalobný dôvod je založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania. Štvrtý žalobný dôvod je založený na porušení článku 7 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDĽP"). Piaty žalobný dôvod je založený na porušení článku 253 ES.

1. *O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernení*

48 Žalobca tvrdí, že za predpokladu rozhodnutia o zákonnosti usmernení je namieste sa domnievať, že Komisia ich nesprávne uplatnila. Článok 3 písm. b) napadnutého rozhodnutia podľa neho porušuje tak článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ako aj usmernenia. Tento žalobný dôvod sa skladá z troch častí, v ktorých žalobca tvrdí, že:

— Komisia nesprávne posúdila závažnosť porušenia,

— nezohľadnenie skutočnosti, že bola dotknutá iba malá časť jeho obratu, zo strany Komisie predstavuje porušenie článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernení,

— Komisia nezohľadnila jeho ekonomickú kapacitu.

a) O prvej časti založenej na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia

49 Podľa žalobcu je pre výpočet pokút podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 určujúca závažnosť porušenia. V prejednávanej veci je kvalifikácia porušenia ako „veľmi závažné" z dôvodu jeho povahy a účinkov na trh, ktorú Komisia uskutočnila (odôvodnenie č. 300 napadnutého rozhodnutie), chybná. Žalobca uvádza, že Komisia na jednej strane nezobrala do úvahy všetky relevantné skutočnosti, najmä mierny charakter porušenia, a na druhej strane nesprávne analyzovala činitele, ktoré jej boli predložené. Ak by porušenie správne zhodnotila, musela by uložiť nižšiu pokutu.

50 Táto prvá časť prvého žalobného dôvodu zahŕňa štyri výhrady založené na tom, že Komisia zle posúdila:

— povahu porušenia,

— účinky porušenia na trh,

— krízu v odvetví fosfátu zinku ako poľahčujúcu okolnosť,

— skutočnosť, že porušenie sa odlišuje od iných kartelov kvalifikovaných ako veľmi závažné.

O povahe porušenia

— Tvrdenia účastníkov konania

51 Žalobca tvrdí, že Komisia mala porušenie kvalifikovať ako mierne, a teda mu mala uložiť nižšiu pokutu. Pripúšťa, že kartel bol vážnym porušením práva hospodárskej súťaže, ale domnieva sa, že riziko pre hospodársku súťaž bolo pomerne obmedzené so zreteľom na mierniace aspekty kartelu. Uvádza, že podľa ustálenej judikatúry „pri stanovení výšky pokút treba vziať do úvahy všetky faktory, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť posúdenie závažnosti porušenia" (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, bod 4949, a rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, body 120 a 129). V minulosti sa Komisia tejto judikatúry pridŕžala. V prejednávanej veci naopak síce v oznámení o výhradách uznala existenciu skutočností preukazujúcich mierny charakter porušenia, ale po zjavnom obrate svojej politiky vo veciach pokút neskôr v napadnutom rozhodnutí tie isté skutočnosti obišla. Komisia navyše vo svojom vyjadrení odporcu zmenila stanovisko, pokiaľ ide o dôležitosť mierniacich aspektov. Pripustila v ňom totiž, že tieto aspekty boli relevantné pri jej analýze závažnosti porušenia, ale nemenili nič na skutočnosti, že porušenie bolo treba kvalifikovať ako „veľmi závažné".

52 Žalobca ďalej vysvetľuje dôvody, pre ktoré sa podľa neho porušenie nemalo kvalifikovať ako „veľmi závažné".

53 Po prvé tvrdí, že porušenie pozostávalo z neformálnej dohody, ktorú nesprevádzal žiaden osobitný mechanizmus uskutočňovania dotknutými podnikmi. Hoci Komisia túto skutočnosť uznala v oznámení o výhradách, v napadnutom rozhodnutí pokutu

neznížila. Vo svojom rozhodnutí Polypropylén Komisia naopak uložila nízku pokutu so zreteľom na skutočnosť, že dotknuté podniky nezaviedli mechanizmus uskutočňovania [rozhodnutie Komisie 86/398/EHS z 23. apríla 1986 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy EHS (IV/31.149 — Polypropylén) (Ú. v. ES L 230, s. 1, ďalej len „rozhodnutie Polypropylén"), bod 108]. Porušenie má zo svojej podstaty menej nepriaznivé účinky na trh, pokiaľ mu chýba mechanizmus uskutočňovania. Žalobca odmieta dôvodnosť tvrdenia Komisie, podľa ktorého sa aktuálna vec odlišuje od veci, ktorá viedla k rozhodnutiu Polypropylén, v tom, že účastníci aktuálnych dohôd boli podrobení tlakom, ktoré mali rovnakú funkciu a rovnaké účinky, ako formálny mechanizmus uskutočňovania. Usudzuje, že skutočnosť, že žiadne donucovacie opatrenie, ktoré by bolo spôsobilé zabezpečiť dodržiavanie kvót, sa nezaviedlo ani vo veci Polypropylén, ani v prejednávanej veci, je určujúcim faktorom.

54 Ako odpoveď na tvrdenie, podľa ktorého Komisia nie je povinná brať do úvahy svoju skoršiu prax, žalobca uvádza, že judikatúra Komisiu zaväzuje, aby zvážila všetky faktory, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť posúdenie závažnosti porušenia (rozsudok Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 4949). Komisia preto nemôže „svojvoľne a bez presvedčivého zdôvodnenia" nebrať do úvahy kritériá, o ktorých v skorších rozhodnutiach rozhodla, že sú relevantné pre posúdenie závažnosti porušenia. Komisia okrem toho prekrútila rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Mayr-Melnhof/Komisia (T-347/94, Zb. s. II-1751). Žalobca uznáva, že Súd prvého stupňa v tomto rozsudku vyhlásil, že „zo samotnej skutočnosti, že Komisia vo svojej skoršej rozhodovacej praxi usúdila, že určité faktory predstavujú poľahčujúce okolnosti na účely stanovenia výšky pokuty, nevyplýva, že je povinná pridržať sa rovnakého posúdenia v neskoršom rozhodnutí" (bod 368). Usudzuje však, že toto vyhlásenie neovplyvňuje povinnosť Komisie brať do úvahy všetky relevantné faktory. Žalobca uvádza, že podstatnými faktormi pre správne posúdenie závažnosti porušenia sú absencia mechanizmu uskutočňovania, absencia prekážok hospodárskej súťaže medzi štátmi (pozri bod 56 nižšie) a druhoradá rola cien (pozri bod 57 nižšie). Dodáva, že Komisia neprihliadla na žiadny z faktorov priaznivých pre dotknuté podniky, hoci pre posúdenie závažnosti porušenia boli podstatné. Spresňuje, že vo veci, ktorá viedla k už citovanému rozsudku Mayr-Melnhof/Komisia, sa ako poľahčujúca okolnosť alebo ako objektívny faktor v zmysle bodu 5 usmernení musela vziať do úvahy najmä existujúca kríza odvetvia, ktorá je menej dôležitá pre posúdenie závažnosti porušenia ako faktory

uvedené žalobcom v prejednávanej veci. Žalobca navyše popiera, že rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, Komisii umožňuje neprihliadať na svoju skoršiu rozhodovaciu prax. Konštatovania uskutočnené Súdom prvého stupňa v tomto rozsudku totiž predstavujú odpoveď na tvrdenie LR AF, podľa ktorého zmena skoršej úrovne pokút spôsobená usmerneniami predstavovala zmenu právneho rámca určujúceho pokuty, ktoré možno ukladať. Tento rozsudok Komisii neumožňuje neprihliadať na faktory relevantné pre posúdenie závažnosti porušenia.

55 Čo sa týka tvrdenia Komisie, podľa ktorého Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku zo 14. mája 1998, Enso Española/Komisia (T-348/94, Zb. s. II-1875), konštatoval, že absencia opatrení na kontrolu uskutočňovania nemôže sama osebe predstavovať poľahčujúcu okolnosť, žalobca poznamenáva, že táto judikatúra nemá význam pre posúdenie závažnosti porušenia. Dodáva, že Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku zo 17. decembra 1991, Enichem Anic/Komisia (T-6/89, Zb. s. II-1623, body 269 až 271), rozhodol, že absencia mechanizmu uskutočňovania predstavuje poľahčujúcu okolnosť.

56 Po druhé žalobca uvádza, že kvóty určené kartelom boli zavedené výlučne na európskej úrovni. Dotknuté podniky sa nepokúšali určiť kvóty na krajinu, a teda nedošlo k deleniu vnútroštátnych trhov. V dôsledku toho bolo riziko pre hospodársku súťaž od počiatku obmedzené. Žalobca tvrdí, že Komisia v rozpore so svojím rozhodnutím 94/815/ES z 30. novembra 1994 týkajúcim sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (vec IV/33.126 a 33.322 — Cement) (Ú. v. ES L 343, s. 1, ďalej len „rozhodnutie Cement"), kde prikladala osobitnú dôležitosť skutočnosti, že dotknuté podniky určili kvóty na krajinu, a tak delili vnútroštátne trhy, nezobrala túto okolnosť do úvahy pri stanovení výšky pokuty v prejednávanej veci.

57 Po tretie dohoda o cenách hrala na rozdiel od iných porušení kvalifikovaných ako „veľmi závažné" druhoradú rolu. Žalobca pripúšťa, že v priebehu početných rokovaní sa ceny spomínali, ale spresňuje, že diskusia na túto tému sa obmedzovala — najmä na začiatku porušovania — na sťažnosti týkajúce sa nízkej úrovne cien, ako aj cenových rozdielov medzi členskými štátmi. Rukopisné poznámky urobené počas rokovaní v rokoch 1994 a 1995 neobsahujú žiadnu informáciu týkajúcu sa cien, pretože na začiatku kartelu sa ceny neurčovali. Uvádza, že — ako to Komisia spomína v bode 99 oznámenia o výhradách — kartel bol založený na zásade „iba množstvá, nie ceny". Minimálne ceny sa však určili. Žalobca dodáva, že dotknuté podniky určili výlučne referenčné ceny a také ceny majú zo svojej podstaty — ako to Komisia uznáva — obmedzenejšie účinky ako pevné ceny. Žalobca spresňuje, že nespochybňuje zistený skutkový stav, ale jeho posúdenie.

58 Žalobca kritizuje konštatovanie Komisie, podľa ktorého medzi predmetným kartelom a inými kartelmi, v ktorých sa počítalo s presným určením cien a kvót spolu s efektívnym uskutočňovaním, neexistuje opravdivý rádový rozdiel. Trvá na skutočnosti, že riziká obmedzenia hospodárskej súťaže a prekážok integrácie sú v prejednávanej veci značne nižšie.

59 Po štvrté žalobca tvrdí, že s výnimkou jediného zákazníka, Tekno Winter, a jedinej situácie, keď James Brown zvažoval pridelenie niekoľkých malých podnikov v Spojenom kráľovstve, nedošlo k prideľovaniu zákazníkov.

60 Komisia zo svojej strany uvádza, že žalobca netvrdí, že prekročila svoj rozsah voľnej úvahy alebo sa dopustila iných chýb v posúdení. Uspokojuje sa s tvrdením všeobecného charakteru, že Komisia sa „svojvoľne a bez presvedčivého zdôvodnenia" odchýlila od svojej skoršej rozhodovacej praxe.

61 Komisia vysvetľuje, že v súlade so zásadami zavedenými judikatúrou zvážila všetky faktory relevantné pre posúdenie povahy porušenia a dospela k záveru, že porušenie musí byť zo samej svojej podstaty kvalifikované ako „veľmi závažné".

62 Komisia sa domnieva, že žalobca zle pochopil judikatúru vo veci. Pripúšťa, že je povinná zvažovať všetky relevantné faktory, ale tvrdí, že judikatúra nevyžaduje, aby určité skutkové okolnosti — najmä tie, ktorých sa žalobca dovoláva v prejednávanej veci — museli viesť k zníženiu východiskovej sumy pokuty. Z judikatúry totiž vyplýva, že záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré treba povinne vziať do úvahy, neexistuje. Dôležitosť každého z kritérií pri analýze závažnosti porušenia navyše závisí od okolností prípadu.

63 Komisia ďalej skúma otázku údajných mierniacich aspektov, ktorých sa žalobca dovoláva, a usudzuje, že neznižujú závažnosť porušenia. V tomto ohľade zdôrazňuje, že nie je nijako povinná pridŕžať sa svojej skoršej rozhodovacej praxe.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

64 Na úvod treba uviesť, že žalobca chce dosiahnuť iba zrušenie pokuty alebo zníženie jej sumy. Nespochybňuje článok 1 napadnutého rozhodnutia, a teda uznáva dôvodnosť záverov Komisie, pokiaľ ide o jeho účasť na karteli a porušenie článku 81 ES. Vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách vyhlásil, že v podstate nespochybňuje skutkový stav, ktorý bol v ňom uvedený, a tak dosiahol zníženie sumy svojej pokuty o 10 % na základe oznámenia o spolupráci (odôvodnenia č. 360 a 363 napadnutého rozhodnutia).

65 Ďalej je potrebné odmietnuť tvrdenie žalobcu, podľa ktorého Komisia v napadnutom rozhodnutí obišla všetky okolnosti, ktoré preukazovali mierny charakter porušenia a boli spomenuté v oznámení o výhradách. Komisia totiž v napadnutom rozhodnutí zobrala do úvahy všetky predmetné okolnosti. V rozpore s tým, čo uvádza žalobca, je tvrdenie Komisie, podľa ktorého „dohoda o predajoch a kvótach mala skôr podobu neformálnej dohody, pre ktorú účastníci neuplatnili žiaden osobitný mechanizmus uskutočňovania" (bod 67 oznámenia o výhradách), v skutočnosti v podstate zopakované v odôvodnení č. 72 napadnutého rozhodnutia. Tvrdenie, ktoré žalobca pripisuje Komisii, zatiaľ čo v skutočnosti pochádza od Union Pigments, podľa ktorého sa kartel zakladal na zásade „iba množstvá, nie ceny" (bod 99 oznámenia o výhradách), je zopakované v odôvodnení č. 104 napadnutého rozhodnutia. Komisia popritom zvážila skutočnosť, že kvóty sa uplatňovali výlučne na európskej úrovni a dotknuté podniky nedelili svoje príslušné vnútroštátne trhy (odôvodnenia č. 267 a 273 napadnutého rozhodnutia). Rovnako vzala do úvahy tvrdenie, podľa ktorého došlo medzi účastníkmi kartelu k prideleniu jediného zákazníka (odôvodnenia č. 270 a 277). Komisia sa navyše — v rozpore s tým, čo tvrdí žalobca — k týmto tvrdeniam vyslovila v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia č. 104, 274, a 290 až 298).

66 Okrem toho treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa posúdenie závažnosti porušenia musí uskutočniť najmä so zohľadnením povahy obmedzení spôsobených hospodárskej súťaži (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, T-224/00, Zb. s. II-2597, bod 117 a tam citovanú judikatúru).

67 Žalobca pritom nespochybňuje, že kartel určil ceny a zaviedol kvóty na európskej úrovni, a že došlo k prideleniu najmenej jedného zákazníka. V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že príklady kartelov spomínané v článku 81 ods. 1 písm. a), b) a c) ES ako prvé, výslovne vyhlásené za nezlučiteľné so spoločným trhom, sú práve tie, ktoré:

„a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky,

b) obmedzujú alebo kontrolujú výrobu, odbyt, technický rozvoj alebo investície,

c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania,

..."

68 Porušenia tohto typu, najmä pokiaľ ide o horizontálne kartely, preto judikatúra kvalifikuje ako „osobitne závažné" (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, Thyssen Stahl/Komisia, T-141/94, Zb. s. II-347, bod 675) alebo ako „zjavné porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva" (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Tréfilunion/Komisia, T-148/89, Zb. s. II-1063, bod 109, a zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, body 303 a 338).

69 Rovnako je potrebné pripomenúť, že „veľmi závažnými" porušeniami v zmysle usmernení sú „vo všeobecnosti horizontálne obmedzenia, ako sú cenové kartely a kvóty podielu na trhu, alebo iné praktiky, ktoré ohrozujú náležité fungovanie jednotného trhu, ako napríklad delenie národných trhov a nesporné zneužívanie dominantného postavenia zo strany podnikov, ktoré držia faktický monopol" (bod 1. A., druhý odsek, tretia zarážka).

70 Z uvedeného vyplýva, že Komisia oprávnene kvalifikovala predmetné porušenie s ohľadom na jeho povahu ako veľmi závažné. Treba však preskúmať údajné mierniace aspekty, ktorých sa žalobca dovoláva.

71 Po prvé, čo sa týka tvrdenia žalobcu, podľa ktorého porušenie pozostávalo z neformálnej dohody, pre ktorú dotknuté podniky neuplatnili žiaden osobitný mechanizmus uskutočňovania, je namieste poznamenať, že na to, aby kartelová dohoda medzi podnikmi zodpovedala zakázanej dohode, nie je nevyhnutná existencia zmluvy záväznej povahy. Postačuje, aby dotknuté podniky prejavili svoju vôľu správať sa určitým spôsobom na trhu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. decembra 2003, Ventouris/Komisia, T-59/99, Zb. s. II-5257, bod 52). Absencia formálnych opatrení na kontrolu uskutočňovania nemusí nevyhnutne ovplyvniť závažnosť porušenia. Skutočnosť, že nedovolený kartel sa uskutočňuje neformálnym spôsobom, nevylučuje jeho efektívnosť.

72 Hoci Komisia zmiernila pokutu v rozhodnutí Polypropylén, jej skoršia rozhodovacia prax neslúži sama osebe ako právny rámec pokút vo veciach hospodárskej súťaže, ako je uvedené v bode 41 vyššie.

73 V prejednávanej veci je vo vzťahu k dohode o predajoch a kvótach namieste uviesť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí pripustila, že táto dohoda mala „skôr povahu ‚gentlemen's agreement' v tom, že účastníci kartelu nezaviedli žiaden osobitný mechanizmus výkonu rozhodnutí" (odôvodnenie č. 72). Komisia však konštatovala, že „dodržiavanie predajných kvót sa dosahovalo tlakom vykonávaným na účastníkov počas rokovaní kartelu" (odôvodnenia č. 72 a 276 napadnutého rozhodnutia). Žalobca nepopiera, že v období od marca 1994 do mája 1998 sa medzi účastníkmi kartelu uskutočnilo šestnásť rokovaní (odôvodnenie č. 70 napadnutého rozhodnutia) a dotknuté podniky si počas týchto rokovaní vymieňali informácie týkajúce sa predajov a rozoberali svoje príslušné podiely na trhu. Tieto podniky si totiž vymieňali svoje údaje týkajúce sa predajov fosfátu zinku za použitia združení výrobcov zinku ako sprostredkovateľov, pričom týmto spôsobom mohli overovať, či každý dodržiava svoj podiel na trhu (odôvodnenia č. 69 a 284). Union Pigments okrem toho uviedol, že účastníci kartelu sa počas rokovaní často hádali a obviňovali sa z prekračovania dohovorených kvót, a preto sa dodržiavanie týchto kvót

zabezpečovalo tlakom vykonávaným počas týchto rokovaní (bod 67 vyhlásenia Union Pigments). Aj keď Trident zdôrazňuje, že žiaden systém kompenzácií neexistoval, potvrdzuje, že účastníci sa počas rokovaní kartelu obviňovali a sťažovali sa, ak ich podiely na trhu klesli (bod 2.4.19 vyhlásenia Tridentu).

74 Z napadnutého rozhodnutia okrem toho vyplýva, že „rozdelenie zákazníkov sa používalo ako forma kompenzácie, pokiaľ podnik nevyčerpal svoju kvótu" (odôvodnenie č. 72). Toto tvrdenie dosvedčuje vyhlásenie Union Pigments, podľa ktorého bol roku 1995 SNCZ pridelený zákazník Tekno Winter (ďalej len „Teknos") na zabezpečenie toho, aby SNCZ malo svoju kvótu 24 % (bod 67). Union Pigments takisto konštatuje, že sa v určitom momente nepokúšal získať nových zákazníkov, pretože by to zo sebou prinieslo odvetné opatrenia zo strany ďalších dotknutých podnikov (bod 77 vyhlásenia Union Pigments).

75 Žalobca navyše nespochybňuje, že skutočné podiely dotknutých podnikov na trhu boli na ročnej báze veľmi blízke podielom na trhu, ktoré sa im pridelili (odôvodnenie č. 72 napadnutého rozhodnutia). Táto skutočnosť preukazuje, že systém uskutočňovania dohody o predajoch bol efektívny, aj keď ho nesprevádzal systém formálnych sankcií.

76 Čo sa týka dohôd o cenách a prideľovania zákazníkov, Komisia vskutku ani v napadnutom rozhodnutí (pozri napríklad odôvodnenia č. 285 a 286), ani vo svojich písomných podaniach neidentifikovala osobitný mechanizmus uskutočňovania. Treba však uviesť, že z judikatúry vyplýva, že pri stanovovaní súm pokút má Komisia právo voľnej úvahy s cieľom usmerňovať správanie podnikov v zmysle dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Martinelli/Komisia, T-150/89, Zb. s. II-1165, bod 59, a Archer Daniels Midland a Archer Daniel Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 56). Vzhľadom na povahu dotknutého porušenia a judikatúru citovanú v bodoch 68 a 71 vyššie, ako aj jeho dôsledky a účinky (pozri body 111 až 118 a 129 nižšie) Súd prvého stupňa usudzuje, že Komisia neprekročila v prejednávanej veci rozsah voľnej úvahy.

77 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého bolo riziko pre hospodársku súťaž obmedzené v tom, že kvóty určené kartelom sa zaviedli výlučne na európskej úrovni, je potrebné pripomenúť, že usmernenia uvádzajú porušenia, ktorých cieľom je delenie vnútroštátnych trhov, iba orientačne, ako príklady porušení, ktoré možno kvalifikovať ako veľmi závažné (bod 1.A., druhý odsek, tretia zarážka). Súd prvého stupňa okrem toho už v rozsudku Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovanom v bode 66 vyššie, rozhodol, že kartel, ktorý zahŕňa najmä stanovenie cenových cieľov, sa nemôže vyhnúť kvalifikácii ako veľmi závažné porušenie iba z dôvodu, že ide o celosvetový kartel, ktorý nepristúpil k deleniu vnútroštátnych trhov v rámci spoločného trhu (body 123 až 125). Rovnaká úvaha sa uplatní v prejednávanej veci.

78 Čo sa týka rozhodnutia Cement, ktorého sa dovoláva žalobca, skutočnosť, že Komisia v tomto rozhodnutí kvalifikovala delenie vnútroštátnych trhov ako veľmi závažné, nie je v prejednávanej veci relevantná. Ak by kartel predmetný v aktuálnej veci mal za následok delenie vnútroštátnych trhov, Komisia by mohla uložiť ešte vyššiu pokutu. V tomto ohľade treba uviesť, že usmernenia okrem iného ustanovujú, že „[v] rámci každej z týchto kategórií, predovšetkým však pri vážnych a veľmi vážnych porušeniach, bude navrhované rozpätie pokút umožňovať uplatnenie diferencovaného prístupu k podnikom, podľa povahy nimi spáchaného priestupku“ (bod 1.A., tretí odsek).

79 Popritom stojí za poznamenanie, že podľa Union Pigments sa počas prvého rokovania kartelu 24. marca 1994 rozhodlo, že „ceny sa nemajú od krajiny ku krajine príliš líšiť, aby výrobky neprekračovali hranice“ (body 51 a 74 vyhlásenia Union Pigments). Preto sa zdá, že v prejednávanej veci dotknuté podniky zamýšľali delenie vnútroštátnych trhov v určitom rozsahu.

80 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého sa porušenie nemalo kvalifikovať ako veľmi závažné, pretože dohoda o cenách hrala iba druhoradú rolu a týkala sa výlučne referenčných cien, ktoré majú zo svojej podstaty obmedzenejšie účinky ako pevné

ceny, je namieste pripomenúť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že účastníci kartelu sa dohovorili na cenových „stropoch" a/alebo „odporúčaných" cenách pre fosfát zinku (odôvodnenie č. 65).

81 Určenie ceny, aj keď len orientačné, ovplyvňuje hospodársku súťaž tým, že umožňuje všetkým účastníkom kartelu s primeranou mierou istoty predvídať, akú cenovú politiku budú uskutočňovať ich konkurenti (rozsudok Súdneho dvora zo 17. októbra 1972, Vereeniging van Cementhandelaren/Komisia, 8/72, Zb. s. 977, bod 21). Všeobecnejšie, také kartely so sebou prinášajú priamy zásah do základných parametrov hospodárskej súťaže na predmetnom trhu (rozsudok Thyssen Stahl/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 675). Dotknutí výrobcovia totiž tým, že vyjadrili spoločnú vôľu uplatňovať určitú cenovú hladinu na svoje výrobky, už neurčujú autonómnym spôsobom svoju politiku na trhu, čím ohrozujú vnútornú koncepciu ustanovení Zmluvy, ktoré sa týkajú hospodárskej súťaže (rozsudok BPB de Eendracht/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 192).

82 Vzhľadom na tieto úvahy sa predmetný kartel nemôže vyhnúť kvalifikácii ako veľmi závažné porušenie iba z dôvodu, že určil referenčné ceny (pozri v tomto zmysle rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, body 118 až 120).

83 Čo sa týka tvrdenia žalobcu, podľa ktorého dohoda o cenách mala iba „druhoradú" rolu, Súd prvého stupňa usudzuje, že vyhlásenie Komisie, že určenie predajných kvót bolo „základným kameňom" dohody (odôvodnenie č. 66 napadnutého rozhodnutia), nemá za následok, že dohodu o cenách treba považovať za druhoradú. Dohoda o kvótach, dohoda o zákazníkoch a dohoda o určení cien totiž tvoria tri aspekty jediného kartelu. Závažnosť kartelu sa pritom musí posudzovať v celkovej perspektíve. S ohľadom na povahu porušenia v prejednávanej veci ho Komisia oprávnene kvalifikovala ako veľmi závažné.

84 Súd prvého stupňa v každom prípade usudzuje, že dohoda o cenách bola dôležitým aspektom kartelu. Komisia koniec koncov zhromaždila písomné dôkazy, ktoré preukazujú, že odporúčané ceny sa rozoberali v priebehu viacerých rokovaní kartelu (odôvodnenia č. 134, 139, 140, 162, 178 a 186 napadnutého rozhodnutia). Dohoda o cenách navyše — v rozpore s tým, čo uvádza žalobca — tvorila jeden z prvkov kartelu od roku 1994. V priebehu správneho konania totiž medzi dotknutými podnikmi iba žalobca tvrdil, že k tejto dohode došlo až od roku 1996 (odôvodnenie č. 268 napadnutého rozhodnutia). Ako je pritom uvedené vyššie, podľa Union Pigments sa dotknuté podniky počas prvého rokovania 24. marca 1994 rozhodli, že ceny sa nemajú od krajiny ku krajine príliš líšiť (bod 51 vyhlásenia Union Pigments). Z vyhlásenia Tridentu (bod 2.4.24) takisto vyplýva, že kartel určoval ceny na každom rokovaní. O prvých rokovaniach nie sú tak rozsiahle listinné dôkazy ako o neskorších rokovaniach. Program rokovania z 27. marca 1995 však preukazuje zámer rozoberať vývoj cien v Nemecku, vo Francúzsku, v Beneluxe, Spojenom kráľovstve, severských krajinách, Spojených štátoch a vo zvyšku sveta (odôvodnenie č. 121 napadnutého rozhodnutia).

85 Po štvrté z okolnosti, že s výnimkou jediného zákazníka, Teknos, a jedinej situácie, keď James Brown zvažoval pridelenie niekoľkých malých podnikov v Spojenom kráľovstve, nedošlo k prideľovaniu zákazníkov, nemožno vyvodiť, že Komisia toto porušenie kvalifikovala ako veľmi závažné neoprávnene.

86 Žalobca nespochybňuje, že došlo k prideleniu Teknosu, ktorý sa radí medzi osem hlavných výrobcov farbív v západnej Európe (odôvodnenie č. 52 napadnutého rozhodnutia).

87 Dotknuté podniky mali pravidelné rozhovory týkajúce sa pridelenia tohto zákazníka a zaradom zabezpečovali pre neho určené dodávky (odôvodnenia č. 68, 96 až 97 napadnutého rozhodnutia; body 63 a 67 vyhlásenia Union Pigments). Mali pružný systém prideľovania, aby zaručili, že Teknos „nemá nijaké podozrenie o predmete dohody" (odôvodnenia č. 99 a 100 napadnutého rozhodnutia). Súd prvého stupňa

konštatuje, že cena účtovaná Teknosu tvorila objekt tejto dohody a bolo dohovorené, že žiadny iný výrobca ako ten, ktorý je „na rade", nemôže účtovať cenu nižšiu ako dohovorenú (odôvodnenie č. 96 napadnutého rozhodnutia a bod 2.4.22 vyhlásenia Tridentu).

88 Žalobca okrem toho ani nespochybňuje, že James Brown zvažoval pridelenie niekoľkých malých podnikov (odôvodnenia č. 180 a 277 napadnutého rozhodnutia). Samotný James Brown tieto pridelenia nepopiera.

89 Navyše je potrebné uviesť, že Komisia na základe oznámenia Union Pigments z 30. marca 1995 tvrdí, že sa rozoberalo pridelenie Jotunu (odôvodnenie č. 277 napadnutého rozhodnutia). Aj keď toto oznámenie priamo nepodáva správu o pridelení Jotunu, žalobca toto tvrdenie priamo nespochybňuje. Jotun sa rovnako nachádza medzi ôsmimi hlavnými výrobcami farbív v západnej Európe (odôvodnenie č. 52 napadnutého rozhodnutia).

90 Z toho plynie, že Komisia správne konštatovala, že došlo k prideleniu určitých zákazníkov. Skutočnosť, že toto pridelenie sa týkalo iba určitých zákazníkov, a nie všetkých zákazníkov prítomných na trhu, nemôže spochybniť záver, podľa ktorého sporný kartel mal veľmi závažnú povahu.

91 Vzhľadom na tieto úvahy je namieste zamietnuť výhradu žalobcu, podľa ktorej predmetné porušenie nie je zo svojej podstaty veľmi závažným porušením.

O účinkoch porušenia

— Tvrdenia účastníkov konania

92 Žalobca na úvod poznamenáva, že Komisia založila svoj záver týkajúci sa veľmi závažného charakteru porušenia predovšetkým na jeho účinkoch na trh. Tvrdí, že Komisia sa v tomto ohľade dopustila chýb v posúdení. Podľa judikatúry mala Komisia pri posúdení závažnosti porušenia vziať do úvahy všetky okolnosti, ktoré sú spôsobilé byť relevantné pre účinky na trh (rozsudok Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 4949). Komisia v súlade s touto judikatúrou vo svojej skoršej rozhodovacej praxi potvrdila, že obmedzené účinky na trh, ako aj absencia úplného uplatnenia dohôd sú faktory, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť posúdenie závažnosti porušenia [rozhodnutie Polypropylén, bod 108, a rozhodnutie Komisie 1999/271/ES z 9. decembra 1998 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (IV/34.466 — Grécke trajekty) (Ú. v. ES L 109, s. 24, ďalej len „rozhodnutie Grécke trajekty"), bod 162]. V rozhodnutí Grécke trajekty Komisia usúdila, že skutočnosť, že účastníci úplne neuplatňovali osobitné dohody o cenách a konkurovali si cenami tým, že praktizovali odstupňované zľavy, bola dôvodom, aby porušenie kvalifikovala ako závažné, a nie ako veľmi závažné. V prejednávanej veci Komisia naopak nevzala do úvahy ani skutočnosť, že príslušné dohody neboli úzkostlivo uskutočňované, ani skutočnosť, že mali iba obmedzené účinky na trh.

93 Po prvé, pokiaľ ide o uskutočňovanie porušenia, žalobca tvrdí, že Komisia chybne konštatovala, že dotknuté podniky starostlivo uskutočňovali dohodu týkajúcu sa cien. V prvom rade, Komisia založila svoj záver týkajúci sa uskutočňovania dohôd o cenách na vyhlásení Tridentu, podľa ktorého jeho vnútorný cenník odrážal dohovorené ceny (odôvodnenie č. 285 napadnutého rozhodnutia). Pritom skreslila toto vyhlásenie. Trident v skutočnosti takisto konštatoval, že podľa jeho skúsenosti „ceny, ktoré sa rozoberali na rokovaniach, sa nedodržiavali a vo všeobecnosti sa pripúšťalo, že predaje sa uskutočňovali pod referenčné ceny, ktoré boli dohovorené" (bod 2.4.25 vyhlásenia Tridentu). Tento výrok bol potvrdený vyhlásením Union

Pigments, podľa ktorého jednak bolo prakticky nemožné určiť ceny a jednak sa referenčné ceny nedodržiavali v škandinávskych krajinách (bod 60). Samotná skutočnosť, že Trident zopakoval orientačné ceny vo svojom cenovom katalógu neumožňuje — s prihliadnutím na okolnosti — záver, že relevantné dohody sa starostlivo uplatňovali.

94 V druhom rade, dotknuté podniky predávali štandardný fosfát zinku pod dohovorené ceny a pravidelne sa poskytovali cenové zľavy. Osobitne ceny stanovené žalobcom boli zreteľne nižšie ako referenčné ceny určené kartelom. Ceny oxidu zinočnatého, teda zinku, vymedzujú rozhodujúcim spôsobom cenu fosfátu zinku, keďže predstavujú podstatnú zložku výrobných nákladov. Cena zinku podliehala v priebehu obdobia rokov 1990 až 2000 prudkým výkyvom. Žalobca tvrdí, že zvýšenie jeho cien roku 1997 je spojené s prudkým zvýšením ceny zinku, a nie s dodržiavaním referenčných cien. Trident okrem toho predložil Komisii dokumenty, ktoré dokazujú, že dotknuté podniky pravidelne predávali pod dohovorené ceny. V treťom rade, dotknuté podniky museli udržiavať ceny na nízkej úrovni najmä vzhľadom na riziko dovozov z tretích krajín. Stručne povedané, dotknuté podniky nedodržiavali — v rozpore so závermi Komisie — dohody o cenách. Žalobca poznamenáva, že Komisia sa k vyššie uvedeným tvrdeniam nevyslovila vo svojom vyjadrení odporcu.

95 V rozhodnutí Grécke trajekty sa Komisia rozhodla znížiť pokutu a kvalifikovať porušenie ako závažné, a nie ako veľmi závažné z dôvodu, že dohody neboli úplne uskutočnené. V prejednávanej veci sa Komisia mala tejto praxe pridržať. Ako odpoveď na tvrdenie, podľa ktorého Komisia nie je svojou skoršou rozhodovacou praxou viazaná, žalobca opätovne uvádza, že musí brať do úvahy všetky faktory, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť posúdenie závažnosti porušenia, vrátane faktorov, o ktorých vo svojich skorších rozhodnutiach rozhodla, že sú relevantné. Judikatúra Súdu prvého stupňa potvrdzuje, že pri výpočte pokuty sa musí zohľadniť konkrétny dosah následkov porušenia na trh (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998,

Cascades/Komisia, T-308/94, Zb. s. II-925, body 172 a nasledujúce). Čo sa týka tvrdenia Komisie, podľa ktorého pokutu možno znížiť, iba ak sa neuplatnila nijaká časť dohody, žalobca uvádza, že aj keby sa neuskutočnila iba časť dohody, musí sa táto skutočnosť brať do úvahy. V prejednávanej veci mala byť skutočnosť, že dohoda o cenách sa neuplatňovala, zohľadnená pri znížení sumy pokuty.

96 Po druhé, pokiaľ ide o účinky kartelu na trh, Komisia sa takisto dopustila chýb v posúdení. V prvom rade, žalobca spochybňuje konštatovanie Komisie, podľa ktorého porušenie malo efektívne účinky, keďže dotknuté podniky podnikali na 90 % trhu EHP. Aj keď uvedené podniky pokrývajú významnú časť trhu, porušenie sa nikdy netýkalo modifikovaného fosfátu zinku, ale výlučne štandardného fosfátu zinku, ktorý predstavuje iba 55 % európskeho trhu s fosfátom zinku. Porušenie teda malo účinky iba na časť európskeho trhu s fosfátom zinku. Čo sa týka tvrdenia Komisie, podľa ktorého sa príklon kupujúcich k modifikovanému fosfátu zinku musí posudzovať ako efektívny účinok na trh, žalobca odpovedá, že jednak toto tvrdenie nebolo uvedené v napadnutom rozhodnutí a jednak toto konštatovanie nemení nič na skutočnosti, že porušenie sa týkalo iba časti trhu, a teda účinky boli tým skôr obmedzené. V druhom rade, dotknuté podniky nedosiahli svoje podstatné ciele. Žalobca v tomto ohľade uvádza, že jednak vzhľadom na to, že trh nebol nikdy predmetom rozdelenia po krajinách, v jednotlivých členských štátoch vládla „silná konkurencia týkajúca sa zákazníkov, a teda podielov na trhu". Predkladá grafy na preukázanie existencie významných odchýlok vo svojich predajoch v jednotlivých členských štátoch, a teda silnej konkurencie, ktorá existovala na relevantnom trhu. Jednak rozdelenie zákazníkov v rámci kartelu bolo výnimočné. Referenčné ceny sa napokon nikdy nedosiahli, čo dokazuje existenciu silnej konkurencie.

97 Žalobca tvrdí, že účinky kartelu boli obmedzené z viacerých dôvodov. V prvom rade, kupujúcimi fosfátu zinku sú veľké podniky, ktoré majú veľkú silu pri rokovaniach o cenách a systematicky vyhľadávajú najlepšie ponuky. Ako odpoveď na tvrdenie

Komisie, podľa ktorého táto kúpna sila nerelativizuje účinky kartelu, žalobca uvádza, že porušovanie má citeľne obmedzenejšie účinky, pokiaľ je protivník na trhu silný, ako vtedy, pokiaľ sú kupujúci slabší. V druhom rade, prítomnosť iných konkurentov na trhu a existencia substitučných výrobkov vrátane fosfátu vápnika dovážaného z tretích krajín vyvolávala na cenu štandardného fosfátu zinku značný tlak. V treťom rade, žalobca opakuje, že cena fosfátu zinku počas trvania porušenia značne závisela od ceny zinku a významné výkyvy ceny zinku ovplyvňovali cenu fosfátu zinku. Dohoda o cene fosfátu zinku by teda naozaj nemohla mať následky. Vo štvrtom rade, fosfát zinku predstavuje iba malú časť nákladov na konečný výrobok, a to 0,08 %. Drobné zmeny, ktoré dohody priniesli, teda prakticky nemajú negatívne účinky na cenu farbív, ani na spotrebiteľov. V tomto ohľade žalobca poznamenáva, že Komisia v rozpore so svojou skoršou praxou v prejednávanej veci nepreskúmala, či spotrebitelia utrpeli ujmu.

98 Ako odpoveď na tvrdenie Komisie, podľa ktorého obmedzené účinky predstavujú dôležitý prvok v analýze závažnosti porušenia, žalobca uvádza, že to nemení nič na skutočnosti, že Komisia musí pri určovaní závažnosti porušenia zohľadniť jeho konkrétny dosah na trh. Čím je dosah na trh obmedzenejší, tým menej možno porušenie kvalifikovať ako závažné (rozsudok Cascades/Komisia, už citovaný v bode 95 vyššie, body 172 a nasledujúce).

99 Žalobca napokon uvádza, že faktické neuplatnenie dohôd treba „najmä" považovať za poľahčujúcu okolnosť zdôvodňujúcu zníženie pokuty v súlade s bodom 3 usmernení. Vo svojej replike naopak tvrdí, že tvrdenia, ktoré uvádza na podporu tejto časti prvého žalobného dôvodu, sa týkajú „otázky, či sa absencia úplného uplatnenia dohôd a obmedzený charakter účinkov porušenia musia zohľadniť pri posúdení závažnosti porušenia", a nie otázky faktického neuplatnenia dohôd ako poľahčujúcej okolnosti.

100 Komisia tvrdí, že nie je povinná znížiť základnú čiastku pokuty, pokiaľ sa všetky časti dohody neuskutočnili a zamýšľané výsledky na trhu úplne nedosiahli. Dodáva, že vyčerpávajúci zoznam kritérií posúdenia závažnosti porušenia neexistuje.

101 Komisia ďalej popiera, že jej závery sú chybné. Po prvé, pripomína, že jej záver týkajúci sa porušovania sa neobmedzoval na určenie cien, ale zahŕňal takisto rozdelenie častí trhu a pridelenie najmenej jedného zákazníka (odôvodnenia č. 72, 284, 286 a 287 napadnutého rozhodnutia), čo sú faktory, ktoré žalobca nespochybnil. Faktické zavedenie orientačných cien je preukázané nielen vyhlásením Tridentu, podľa ktorého jeho vnútorný cenník odrážal dohovorené ceny (odôvodnenie č. 285 napadnutého rozhodnutia), ale aj skutočnosťou, že priemerné ceny žalobcu sa s určitým časovým odstupom pridržali cien odporúčaných pre Nemecko. V každom prípade, aj keby sa orientačné ceny celkom presne nedosiahli, tak to neznamená, že žalobca neprispel k uskutočňovaniu dohôd. Dotknuté podniky tým, že dohodli trhové kvóty a cieľové ceny, majú manévrovací priestor na vykorisťovanie svojich zákazníkov. Z judikatúry vyplýva, že podnik, ktorý sa nespráva v súlade s kartelom, môže jednoducho skúšať jeho využitie na vlastný prospech (rozsudok Cascades/Komisia, už citovaný v bode 95 vyššie, bod 230). V prejednávanej veci teda nemôže ísť o „nerealizovanie v praxi porušujúcich dohovorov" v zmysle usmernení.

102 Po druhé, Komisia popiera, že sa dopustila chýb v posúdení, čo sa týka účinkov kartelu na trh. V prvom rade, hoci sa porušenie týkalo výlučne štandardného fosfátu zinku, a nie jeho modifikovanej obmeny, skutočnosťou zostáva, že kartel v praxi kontroloval celosvetovú výrobu fosfátu zinku. Aj keby malo porušenie podnietiť zákazníkov k tomu, aby sa uspokojili s modifikovaným fosfátom zinku, treba túto reakciu takisto považovať za reálny následok porušenia. V druhom rade Komisia pripomína, že v napadnutom rozhodnutí pripustila, že výsledky zamýšľané dotknutými podnikmi sa nedosiahli úplne (odôvodnenie č. 297). Účinky porušenia na trh však boli významné. Tieto účinky dokazovala jednak skutočnosť, že podiely na trhu, ktoré dotknuté podniky skutočne dosiahli, boli prakticky zhodné s podielmi,

ktoré sa im pridelili v rámci ich dohody o množstvách (odôvodnenie č. 72 napadnutého rozhodnutia), a jednak skutočnosť, že priemerné ceny žalobcu sa s určitým časovým odstupom verne pridŕžali odporúčaných cien. Tento vývoj priemerných cien tiež preukazuje, že aj keby výkyvy ceny zinku ovplyvňovali cenu fosfátu zinku, nič by to nemenilo na účinkoch opatrení, ktoré navyše ustanovili účastníci kartelu. V každom prípade, ak je cena fosfátu zinku vymedzená iba cenou zinku, žalobca nevysvetľuje, prečo kartel počas obdobia štyroch rokov určoval odporúčané ceny (odôvodnenia č. 92 až 94, 104, 274 a 285 napadnutého rozhodnutia).

103 Čo sa týka dôvodov obmedzených účinkov porušenia, ktorých sa žalobca dovoláva, Komisia tvrdí, že hoci aj obmedzené následky, ako tie, ktorých existenciu žalobca pripúšťa, sú významné, pokiaľ ide o stanovenie závažnosti porušenia. Spochybňuje však tvrdenia uvádzané žalobcom v tomto ohľade.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

104 Komisia sa v bode 1.A. usmernení výslovne zaviazala brať pri hodnotení závažnosti porušenia do úvahy okrem skutočnej povahy porušenia a veľkosti relevantného zemepisného trhu aj jeho konkrétny dosah na trh, pokiaľ je merateľný. V terajšom prípade sú všetky tieto kritériá spomenuté v odôvodnení č. 300 napadnutého rozhodnutia.

105 V rozpore s tým, čo tvrdí žalobca, Komisia nezaložila svoj záver týkajúci sa závažnosti porušenia „predovšetkým" na jeho následkoch. Následkom porušenia

nepriznala väčšiu dôležitosť ako iným faktorom. Zmiernila totiž dôležitosť konkrétneho dosahu, keď jednak poznamenala, že bolo „extrémne ťažké" dospieť k záveru o následkoch tohto typu kartelu (odôvodnenie č. 279), a jednak vzala do úvahy skutočnosť, že dotknuté podniky nedosiahli všetky svoje ciele (odôvodnenie č. 297).

106 Je namieste pripomenúť, že podľa judikatúry sa Komisia má pri posudzovaní konkrétneho dosahu porušenia na trh odvolávať na hospodársku súťaž, ktorá by normálne existovala pri absencii porušenia (pozri rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 150 a v ňom citovanú judikatúru).

107 Pokiaľ ide o dohodu o predajných kvótach, Súd prvého stupňa usudzuje, že Komisia oprávnene dospela k záveru, že sa uskutočňovala „úzkostlivo" (pozri body 73 a 74 vyššie a odôvodnenia č. 72, 284 a 287 napadnutého rozhodnutia). Ako sa totiž uvádza v bode 75 vyššie, je nesporné, že — na ročnej báze — „skutočné podiely piatich výrobcov na trh boli veľmi blízke podielom na trhu, ktoré sa im pridelili" (odôvodnenie č. 72 napadnutého rozhodnutia). Z toho plynie, že Komisia právom dospela k záveru, že dohoda o predajných kvótach mala účinky na trh. Treba dodať, že na pojednávaní žalobca pripustil, že táto dohoda ovplyvnila hospodársku súťaž v tom, že viedla k väčšej stabilite cenovej hladiny (rovnako pozri odôvodnenie č. 114 napadnutého rozhodnutia). Stabilita podielov na trhu tak mala ten následok, že nebolo nevyhnutné uplatňovať agresívnu politiku znižovania cien, ako počas cenovej vojny v rokoch predchádzajúcich kartelu (pozri odôvodnenia č. 74 a 75, 114 a 115 napadnutého rozhodnutia).

108 Žalobca tvrdí, že odchýlky v predajoch na vnútroštátnych trhoch preukazujú, že dohoda nemala následky. V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že kvóty boli zavedené na európskej úrovni. Preto aj keby vnútroštátne predaje kolísali, nič to nemení na skutočnosti, že európske kvóty sa dodržiavali.

109 Za týchto podmienok sa konkrétny dosah dohody o kvótach — „základný kameň" kartelu (odôvodnenie č. 66 napadnutého rozhodnutia) — musí považovať za právne dostatočne dokázaný.

110 Pokiaľ ide o dohodu o cenách, Komisia v napadnutom rozhodnutí tvrdí, že sa uskutočňovala rovnako úzkostlivo (odôvodnenia č. 283 a 285). Žalobca toto tvrdenie popiera.

111 Je namieste pripomenúť, že Komisia právom poznamenala, že predmetná dohoda sa týkala cenových cieľov (pozri bod 80 vyššie). Uskutočňovanie dohody týkajúcej sa cenových cieľov, a nie pevných cien, pritom neznamená, že sa uplatňuje cena zodpovedajúca dohodnutému cenovému cieľu, ale skôr to, že účastníci sa snažia priblížiť svojim cenovým cieľom (rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 271).

112 Súd prvého stupňa usudzuje, že v prejednávanej veci sa účastníci snažili priblížiť svojim cenovým cieľom. Cenová hladina sa rozoberala počas každého rokovania a boli určované odporúčané ceny (pozri bod 84 vyššie). Takéto určovanie nevyhnutne zhoršovalo hospodársku súťaž na trhu. Kupujúci tak vnímali svoj priestor na rokovanie o cenách ako obmedzený (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, bod 745). Navyše, ako je uvedené v bode 81 vyššie, určenie ceny, aj keď len orientačné, ovplyvňuje hospodársku súťaž tým, že umožňuje všetkým účastníkom kartelu s primeranou mierou istoty predvídať, akú cenovú politiku budú uskutočňovať ich konkurenti (rozsudok Vereeniging van Cementhandelaren/Komisia, už citovaný v bode 81 vyššie, bod 21).

113 Komisia sa okrem toho oprávnene dovolávala pokynov, ktoré Britannia a Trident vydali o ich vnútorných tarifách, na podporu svojho záveru, podľa ktorého sa dohoda o cenách uskutočňovala. Tieto pokyny sa totiž takmer presne pridŕžali cenových stropov, ktoré sa určili na rokovaniach (rovnako pozri bod 2.4.25 vyhlásenia Tridentu a odôvodnenia č. 92 a 285 napadnutého rozhodnutia). Trident pripustil, že tieto pokyny slúžili ako základ pri rokovaniach o cenách so zákazníkmi (bod 2.4.26 vyhlásenia Tridentu). Z týchto taríf totiž vyplýva, že v pokynoch uvedené ceny zodpovedajú „minimálnym cenovým hladinám" a „nesmú sa znížiť bez predchádzajúceho rozhovoru s [meno zamestnanca]", čo je osoba, ktorá sa zúčastňovala rokovaní kartelu za Trident (predtým spoločnosť Britannia). Hoci Komisia nepreukázala, že všetky dotknuté podniky vydali také pokyny, Súd prvého stupňa usudzuje, že pokyny Tridentu a spoločnosti Britannia predstavujú dôležitý dôkazný prostriedok (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 1991, Hercules Chemicals/Komisia, T-7/89, Zb. s. II-1711, body 340 až 342, a Cascades/Komisia, už citovaný v bode 95 vyššie, bod 194).

114 Treba dodať, že Trident tvrdí, že dotknuté podniky sa na rokovaniach dosť často sťažovali na hladiny predajných cien. V tomto ohľade používali ako porovnávací bod odporúčané ceny (body 2.4.27 a 3.1.2 vyhlásenia Tridentu).

115 Z toho plynie, že aj keby Komisia podrobne nepreukázala, že dohoda o cenách sa uskutočňovala „úzkostlivo", ani neidentifikovala osobitný mechanizmus uskutočňovania (pozri bod 76 vyššie), oprávnene dospela k záveru, že táto dohoda sa uskutočňovala.

116 Čo sa týka vplyvov dohody o cenách, Súd prvého stupňa zdôrazňuje, že Union Pigments a Trident — čo sú dotknuté podniky, ktoré viac spolupracovali s Komisiou (odôvodnenie č. 366 napadnutého rozhodnutia) — opakovane konštatovali, že táto dohoda mala buď zlepšiť cenovú „súdržnosť", alebo viesť k rastu cien praktizovaných na trhu. Tieto podniky pripustili, že jednou z výhod účasti na kartelu bol koniec cenovej vojny [bod 49 vyhlásenia Union Pigments a bod 3.1.1(c) vyhlásenia Tridentu; takisto pozri odôvodnenia č. 84 a 103 napadnutého rozhodnutia]. Z toho plynie, že

následkom kartelu bolo zvýšenie cien na trhu. Rovnako je potrebné uviesť, že z oznámenia Union Pigments z 30. marca 1995 — teda pochádzajúceho z rozhodného času — vyplýva, že cenové iniciatívy viedli k rastu cien praktizovaných na trhu. V tom istom oznámení Union Pigments uvádza medzi výhodami kartelu skutočnosť, že mohol dosiahnuť „vyššie ceny v prvom štvrťroku 1995". Union Pigments okrem toho vo svojom vyhlásení tvrdil, že výsledkom kartelu bola rok od roku lepšia cenová „súdržnosť" s výnimkou severských krajín (bod 73 vyhlásenia Union Pigments). Žalobca tvrdí, že podľa Union Pigments bolo „prakticky nemožné" určiť ceny a v škandinávskych krajinách sa referenčné ceny nedodržiavali. V tomto ohľade treba uviesť, že Union Pigments vo svojom vyhlásení uviedol, že bolo „ťažké", a nie „prakticky nemožné" zabezpečiť, aby ceny od krajiny ku krajine nekolísali z dôvodu menových výkyvov (bod 60 vyhlásenia Union Pigments).

117 Ako žalobca uviedol, Trident konštatoval, že ceny rozoberané na rokovaniach sa celkom presne nedodržiavali a vo všeobecnosti pripustil, že predaje sa uskutočňovali pod referenčné ceny, ktoré boli dohovorené (bod 2.4.25 vyhlásenia Tridentu). Komisia v napadnutom rozhodnutí vzala do úvahy tvrdenie, podľa ktorého sa predajné ceny celkom presne nepridŕžali odporúčaných cien (odôvodnenia č. 275, 291 a 297). Súd prvého stupňa v tomto ohľade zdôrazňuje, že kartel určoval iba cenové ciele, a nie pevné ceny. Zo skutočnosti, že podniky predávali pod referenčné ceny, nemožno vyvodiť, že kartel nemal následky. Prospech získaný členmi kartelu vyplýval zo vzájomnej znalosti o smerovaní cien, ktorá riadila ich rokovania s vlastnými zákazníkmi. Navyše treba poznamenať, že Trident pripúšťa, že tabuľky pripojené k jeho vyhláseniu preukazujú, že od začiatku roku 1995 boli jeho priemerné ceny vyššie ako predtým. Podľa Tridentu možno dospieť k záveru, že stabilita cien na vyššej úrovni bola výsledkom rokovaní kartelu (bod 3.2.7 vyhlásenia Tridentu). Trident rovnako tvrdí, že zmeny jeho predajných cien sa pridŕžali cien odporúčaných podľa kartelu (body 2.4.26 a 3.2.5 vyhlásenia Tridentu).

118 Z nestranných konštatovaní hlavných podnikov, ktoré spolupracovali s Komisiou, tak vyplýva, že cenové iniciatívy mali účinok na cenovú hladinu na trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný v bode 112 vyššie, body 746 a 747).

119 Žalobca okrem toho tvrdí, že účinky kartelu boli obmedzené z rôznych iných dôvodov.

120 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého kupujúcimi fosfátu zinku sú veľké podniky, ktoré majú veľkú silu pri rokovaniach o cenách a systematicky vyhľadávajú najlepšie ponuky, je namieste konštatovať, že Komisia netvrdila v napadnutom rozhodnutí opak (odôvodnenia č. 51, 52 a 339). Komisia dospela napriek sile kupujúcich oprávnene k záveru, že predmetná kartelová dohoda skreslila podmienky hospodárskej súťaže.

121 V druhom rade žalobca tvrdí, že prítomnosť iných konkurentov na trhu a existencia substitučných výrobkov vrátane fosfátu vápnika dovážaného z tretích krajín vyvolávala na cenu štandardného fosfátu zinku značný tlak. Žalobca totiž uvádza, že štandardný fosfát zinku predstavuje iba 55 % európskeho trhu s fosfátom zinku, a porušenie teda mohlo mať účinky iba na časť trhu. Vo svojej odpovedi na otázku položenú Súdom prvého stupňa Komisia pripúšťa, že neurobila podrobnú analýzu relevantného trhu, a potvrdzuje, že rozhodnutie sa týka výlučne štandardného fosfátu zinku. Hoci Komisia v napadnutom rozhodnutí odkazuje na čiastočné substitúty vrátane fosfátu vápnika a modifikovaných fosfátov zinku (odôvodnenia č. 45 a 46 napadnutého rozhodnutia), neskúma význam týchto substitútov a najmä nezisťuje, či štandardný fosfát zinku tvorí časť rovnakého trhu ako tieto substitúty.

122 Najprv je potrebné uviesť, že povinnosť uskutočniť vymedzenie trhu v rozhodnutí prijatom podľa článku 81 ES sa Komisii ukladá vtedy, pokiaľ nie je bez takého vymedzenia možné stanoviť, či predmetná dohoda, rozhodnutie združenia podnikateľov alebo zosúladený postup môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a mať za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu (rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, European Night Services a i./Komisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 a T-388/94, Zb. s. II-3141, body 93 až 95 a 105, a zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 230). Treba dodať, že obrat dosiahnutý pri výrobkoch, ktoré boli predmetom reštriktívneho postupu, predstavuje objektívne kritérium, ktoré udáva skutočnú mieru škodlivosti tohto postupu pre normálnu hospodársku súťaž (rozsudky Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, British Steel/Komisia, T-151/94, Zb. s. II-629, bod 643, a z 9. júla 2003, Cheil Jedang/Komisia, T-220/00, Zb. s. II-2473, bod 91).

123 V prejednávanej veci žalobca spochybňuje iba presný rozsah následkov porušenia (pozri bod 94 vyššie). Tak vo svojich písomných podaniach, ako aj na pojednávaní (pozri bod 107 vyššie) totiž pripustil, že porušenie malo následky.

124 Navyše je nesporné, že dotknuté podniky kontrolovali 90 % výroby štandardného fosfátu zinku. Aj za predpokladu, že relevantný trh výrobkov zahŕňal takisto ďalšie výrobky, veľká časť tohto trhu bola pod kontrolou dotknutých podnikov. Keďže Komisia predložila konkrétne dôkazy následkov porušenia (pozri body 107 až 118 vyššie), predovšetkým nestranné konštatovania samotných výrobcov v rozhodnom čase, Súd prvého stupňa usudzuje, že následky porušenia preukázala dostatočne. V tomto ohľade je namieste pripomenúť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí zmiernila dôležitosť následkov porušenia (pozri bod 105 vyššie).

125 Komisia okrem toho v napadnutom rozhodnutí ako odpoveď na tvrdenie SNCZ, podľa ktorého potenciálna nahraditeľnosť fosfátu zinku inými výrobkami dokazuje,

že porušenie nemalo skutočné následky, konštatuje, že jednak uvedená nahraditeľnosť nebola preukázaná a jednak SNCZ pripúšťa, že fosfát vápnika sa stále používa iba v pomerne malých množstvách (odôvodnenie č. 297 napadnutého rozhodnutia). V prejednávanej žalobe žalobca nepredložil dôkaz, že údajné substitučné výrobky vyvolávali „značný tlak na cenu štandardného fosfátu zinku". Union Pigments naopak jasne konštatoval, že žalobca chcel dosiahnuť vyššie ceny pre štandardný fosfát zinku, aby urobil modifikovaný fosfát zinku viac konkurencieschopný (bod 59 vyhlásenia Union Pigments a oznámenie Union Pigments z 25. marca 1995). Preto tvrdenie žalobcu, podľa ktorého riziko substitúcie obmedzovalo účinky kartelu, nemožno prijať. Navyše je potrebné poznamenať, že z vyhlásenia Union Pigments vyplýva, že dovozy pochádzajúce z tretích krajín zostávali obmedzené (body 33 a 34 vyhlásenia Union Pigments).

126 V treťom rade, čo sa týka tvrdenia žalobcu, podľa ktorého zvýšenie jeho cien roku 1997 je spojené s prudkým zvýšením cien zinku, a nie s dodržiavaním referenčných cien, treba uviesť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí výslovne tvrdí, že vývoj ceny predmetného výrobku môžu ovplyvňovať viaceré faktory (odôvodnenie č. 279 napadnutého rozhodnutia). Najmä pripúšťa, že fosfát zinku bol silne závislý od ceny kovového zinku (odôvodnenie č. 339). Komisia oprávnene dospela k záveru, že tento faktor nemožno preceňovať. K jedinému významnému zvýšeniu ceny kovového zinku totiž došlo roku 1997, zatiaľ čo kartel fungoval od roku 1994 (odôvodnenie č. 340 napadnutého rozhodnutia). Navyše, hoci roku 1997 došlo k prudkému zvýšeniu ceny zinku, z prílohy 6 žaloby vyplýva, že na konci roku 1997 takisto došlo k prudkému zníženiu tejto ceny, ale bez toho, aby sa cena praktizovaná žalobcom pre fosfát zinku rovnako znížila (takisto pozri odôvodnenie č. 340 napadnutého rozhodnutia).

127 V každom prípade, na stanovenie všeobecnej úrovne pokút sa nezohľadňujú následky vyplývajúce zo skutočného správania, o ktorom podnik tvrdí, že si ho osvojil, ale následky vyplývajúce z celkového porušovania, na ktorom sa podieľal (rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P,

Zb. s. I-4125, bod 152, a rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, body 160 a 167).

128 V štvrtom rade, žalobca uvádza, že fosfát zinku predstavuje iba malú časť nákladov na konečný výrobok, a to 0,08 %, a drobné zmeny, ktoré dohody priniesli, teda prakticky nemali negatívne účinky na cenu farbív, ani na spotrebiteľov. Hoci Komisia nespochybňovala, že fosfát zinku predstavuje iba malú časť nákladov na konečný výrobok (odôvodnenia č. 48 a 53 napadnutého rozhodnutia), z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že pri stanovení výšky pokuty tento faktor zvážila. Podľa judikatúry sa hodnota výrobku môže prípadne nachádzať medzi prvkami posúdenia závažnosti porušenia (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, body 120 a 121). V prejednávanej veci sa Súd prvého stupňa nedomnieva, že Komisia mala brať tento faktor do úvahy pri stanovení závažnosti porušenia a osobitne pri hodnotení následkov porušenia. Skutočnosť, že fosfát zinku predstavuje iba malú časť nákladov na konečný výrobok, nemá dosah na závažnosť porušenia a — ako uvádza Komisia — nemení nič na skutočnosti, že trhové podmienky boli pre zákazníkov skreslené. Ak by fosfát zinku bol dôležitejším nákladovým faktorom, porušenie by malo ešte rozsiahlejšie následky. Komisia navyše nie je na to, aby porušenie oprávnene kvalifikovala ako veľmi závažné, povinná preukazovať, že kartel prináša spotrebiteľom ujmu.

129 Pokiaľ ide o dohodu o zákazníkoch, Súd prvého stupňa napriek tomu, že Komisia neidentifikovala osobitný mechanizmus uskutočňovania (pozri bod 76 vyššie), usudzuje, že táto dohoda sa prinajmenšom v určitom rozsahu uskutočňovala. Predovšetkým cena účtovaná Teknosu tvorila objekt tejto dohody a bolo dohovorené, že žiadny iný výrobca, ako ten, ktorý je „na rade", nemôže účtovať cenu nižšiu ako dohovorenú (pozri bod 87 vyššie). Zákaz predajov zákazníkovi pod dohovorenú cenu, pretože tento zákazník bol pridelený inému podniku, má zjavne následky na hospodársku súťaž, ktorá by normálne existovala.

130 Čo sa týka dohôd ako celku, vyčítané praktiky sa uplatňovali — ako to Komisia zdôraznila v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenie č. 298) — počas viac ako štyroch rokov. Je preto málo pravdepodobné, že výrobcovia svojho času usudzovali, že im úplne chýbala efektívnosť a užitočnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný v bode 112 vyššie, bod 748). V tomto ohľade treba dodať, že je nesporné, že kartel mal svoj pôvod v cenovej vojne a jeho cieľom bolo okrem iného ju ukončiť. Ako je uvedené v bode 116 vyššie, jednou z výhod účasti na karteli bol pre dotknuté podniky koniec tejto cenovej vojny [bod 49 vyhlásenia Union Pigments a bod 3.1.1(c) vyhlásenia Tridentu; takisto pozri odôvodnenia č. 84 a 103 napadnutého rozhodnutia]. Súd prvého stupňa usudzuje, že účasť na karteli počas viac ako štyroch rokov rovnako preukazuje, že dotknutým podnikom sa v podstate podarilo túto cenovú vojnu ukončiť. Z toho plynie, že dotknuté podniky upravili svoje ceny, aby dosiahli vyššiu cenovú hladinu transakcií, ako by bola cenová hladina, ktorá by prevládla pri absencii kartelu.

131 Žalobca sa napokon vo svojej žalobe dovoláva nerealizovania v praxi porušenia ako poľahčujúcej okolnosti.

132 Z judikatúry vyplýva, že pokiaľ sa porušenia dopustili viaceré podniky, je namieste preskúmať pomernú závažnosť účasti každého z nich na porušení (rozsudky Súdneho dvora zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, bod 623, a Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 127 vyššie, bod 150), aby sa zistilo, či vo vzťahu k nim existovali priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti.

133 V bode 3 („poľahčujúce okolnosti") usmernení sa nachádza demonštratívny zoznam okolností, ktoré môžu viesť k zníženiu základnej čiastky pokuty, vrátane nerealizovania dohôd v praxi (bod 3, druhá zarážka). V tomto ohľade je dôležité zistiť, či žalobcom uvádzané okolnosti sú spôsobilé preukázať, že počas obdobia, v ktorom pristúpil k porušujúcim dohodám, sa efektívne vyhýbal ich uplatňovaniu

tým, že si osvojil súťažné správanie na trhu (pozri v tomto zmysle rozsudky Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, body 4872 až 4874, a Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 268).

134 Žalobca pritom nijako nepreukázal, že sa efektívne vyhýbal uplatňovaniu kartelu tým, že si osvojil súťažné správanie na trhu. Nespochybňuje ani svoju účasť na rokovaniach kartelu, ani to, že si s inými dotknutými podnikmi vymieňal informácie týkajúce sa predajov. Účastnil sa dohody o predajoch a dohody o pridelení zákazníkov. Súd prvého stupňa už odmietol vyjadrenie žalobcu, podľa ktorého neuplatňoval dohodu o cenách. Z toho plynie, že toto tvrdenie nemožno prijať.

135 Zo súhrnu uvedených úvah vyplýva, že Komisia správne usúdila, že kartel mal konkrétne následky.

O nezohľadnení krízy odvetvia ako poľahčujúcej okolnosti

— Tvrdenia účastníkov konania

136 Žalobca vyčíta Komisii, že krízu v odvetví fosfátu zinku v Európe nezohľadnila ako poľahčujúcu okolnosť. V minulosti Komisia usúdila, že existencia štrukturálnych kríz predstavuje poľahčujúcu okolnosť pri stanovení výšky pokuty [rozhodnutie Komisie 2003/382/ES z 8. decembra 1999 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy ES (IV/E-1/35.860-B — Bezšvíkové oceľové rúry) (Ú. v. EÚ L 140, 2003, s. 1, ďalej len

„rozhodnutie Bezšvíkové oceľové rúry") a rozhodnutie Komisie 98/247/ESUO z 21. januára 1998 týkajúce sa konania o uplatnení článku 65 Zmluvy ESUO (vec IV/35.814 — Prirážka za legovanie) (Ú. v. ES L 100, 1998, s. 55, ďalej len „rozhodnutie Prirážka za legovanie"), bod 83]. Hospodárska situácia priemyslu fosfátu zinku je priamo porovnateľná s krízovou situáciou popísanou v rozhodnutí Prirážka za legovanie, kde zohľadnenie ťažkej hospodárskej situácie odvetvia viedlo k zníženiu pokuty o 10 až 30 %. Kríza na trhu s fosfátom zinku pritom bola závažnejšia a existovala počas celej dĺžky trvania porušenia. Cena zinku, všeobecne známa v dôsledku svojho kótovania na komoditnej burze, neustále podlieha výkyvom. Žalobca tvrdí, že vzhľadom na ekonomickú silu kupujúcich fosfátu zinku bolo len ťažko možné preniesť časté zvýšenia ceny zinku na nich, zatiaľ čo títo kupujúci uskutočňovali významný tlak na výrobcov fosfátu zinku, aby zabezpečili, že zníženia ceny zinku sa prenesú na kupujúcich. Žalobca uvádza, že krízu aktivovali určité faktory popísané vyššie vrátane rizika dovozov za nízke ceny pochádzajúcich z krajín mimo EHP a skutočnosti, že fosfát vápnika čoraz častejšie nahrádzal štandardný fosfát zinku. Následkom toho sa obrat žalobcu dosahovaný pri predajoch štandardného fosfátu zinku znížil počas 90-tych rokov približne o 20 %.

137 Žalobca pripomína, že väčšina činných výrobcov fosfátu zinku potvrdila, že odvetvie zakúšalo hospodársku krízu (odôvodnenie č. 337 napadnutého rozhodnutia). Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že samotná Komisia pripúšťa, že hospodárska situácia trhu bola ťažká (odôvodnenie č. 339 napadnutého rozhodnutia). Odmietla však uznať, že táto kríza bola poľahčujúcou okolnosťou, ktorá zdôvodňovala zníženie pokuty. Komisia tak neprihliadla na judikatúru Spoločenstva (rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. marca 1992, Solvay/Komisia, T-12/89, Zb. s. II-907, bod 340), ako ani na svoju vlastnú skoršiu rozhodovaciu prax.

138 Komisia spochybňuje túto výhradu, keď uvádza, že nijako nepripustila, že trh s fosfátom zinku prechádzal štrukturálnou krízou (odôvodnenia č. 339 a 340 napadnutého rozhodnutia). Navyše tvrdí, že jej analýza prípadnej krízy na trhu je komplexným ekonomickým posúdením, a preto sa preskúmanie, ktoré uskutočňuje súd Spoločenstva, musí obmedziť na preverenie dodržania procesných pravidiel a pravidiel odôvodňovania, ako aj vecnej presnosti skutkového stavu, absencie zjavnej chyby posúdenia a absencie zneužitia právomoci (rozsudok Súdneho dvora z 28. mája 1998, Deere/Komisia, C-7/95 P, Zb. s. I-3111, bod 34). Žalobca pritom také žalobné dôvody alebo výhrady neuviedol.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

139 Súd prvého stupňa usudzuje, že žalobca nemôže vystačiť s tvrdením o údajnej kríze, v ktorej sa nachádzalo odvetvie fosfátu zinku. V tomto ohľade postačuje pripomenúť, že Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku Lögstör Rör/Komisia, už citovanom v bode 33 vyššie (body 319 a 320), ktorý bol vyhlásený vo veci Tepelnoizolačné vedenia, rozhodol, že Komisia nie je povinná posúdiť zlý finančný stav predmetného odvetvia ako poľahčujúcu okolnosť. Súd prvého stupňa rovnako potvrdil, že skutočnosť, že Komisia v predchádzajúcich veciach zohľadnila hospodársku situáciu odvetvia ako poľahčujúcu okolnosť, neznamená, že musí nevyhnutne pokračovať v dodržiavaní tejto praxe (rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. marca 1992, ICI/Komisia, T-13/89, Zb. s. II-1021, bod 372). Ako totiž Komisia právom uviedla, kartely spravidla vznikajú v momente, keď odvetvie zakúša ťažkosti (rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 37 vyššie, bod 345).

140 V každom prípade, Komisia — v rozpore s tým, čo tvrdí žalobca — nepripustila existenciu krízy v odvetví fosfátu zinku. Iba uviedla, že hospodársky kontext bol ťažký vzhľadom na vyspelosť trhu, jeho silnú závislosť od ceny kovového zinku a kúpnu silu zákazníkov (odôvodnenie č. 339 napadnutého rozhodnutia). Naproti

tomu neusudzovala, že na trhu existujú štrukturálne problémy. Ako je navyše uvedené v odôvodnení č. 340 rozhodnutia, k jedinému významnému zvýšeniu ceny kovového zinku došlo roku 1997, zatiaľ čo kartel fungoval od roku 1994. Treba dodať, že zo spisu nevyplýva, že relevantný trh zakúšal veľmi veľké ťažkosti.

O porovnaní s inými kartelmi

— Tvrdenia účastníkov konania

141 Žalobca uvádza, že zo skúmania nedávnych veci, v ktorých Komisia kvalifikovala porušenia ako veľmi závažné, vyplýva, že porušenie predmetné v aktuálnej veci do tejto kategórie nepatrí. Tieto nedávne veci sa odlišujú od aktuálnej veci oveľa vyšším stupňom organizácie, uchýlením sa k citeľne efektívnejším prostriedkom a významnejšími vplyvmi na trh [rozhodnutie Cement, už citované v bode 56 vyššie, bod 65, rozhodnutie Tepelnoizolačné vedenia, už citované v bode 29 vyššie, bod 63, a rozhodnutie Komisie 2003/2/ES z 21. novembra 2001 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 Zmluvy ES a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/37.512 — Vitamíny) (Ú. v. ES L 6, s. 1, ďalej len „rozhodnutie Vitamíny")].

142 Komisia nemala aktuálnu vec zaradiť do rovnakej kategórie ako veci popísané vyššie. V prvom rade, dotknuté podniky v prejednávanej veci nikdy neurčili kvóty pre jednotlivé krajiny a nechránili svoj vnútroštátny trh. V druhom rade, predmetné porušenie sa netýkalo celej série výrobkov, ale výlučne normálneho fosfátu zinku. V treťom rade, vzhľadom na to, že fosfát zinku predstavuje iba nepatrnú časť nákladov na farbivá, čo sú jediné výrobky, v ktorých možno fosfát zinku využiť, je jeho význam pre trh s farbivami obmedzený a žiaden spotrebiteľ neutrpel ujmu. V štvrtom rade, ceny hrali iba druhoradú rolu a nepočítalo sa so žiadnym sankčným

opatrením. Žalobca tvrdí, že Komisia uznáva, že porušenia vo veciach uvedených v bode 141 vyššie boli ešte závažnejšie ako porušenie predmetné v aktuálnej veci. Nerozumie teda, prečo mu Komisia uložila oveľa vyššiu pokutu, ako boli uložené podnikom v už citovaných veciach. Ako príklad uvádza, že pokuta, ktorá mu bola uložená, je v pomere k jeho celkovému obratu 21-krát vyššia ako pokuta uložená „vodcovi" kartelu vo veci Tepelnoizolačné vedenia.

143 Komisia vyvracia túto výhradu, keď uvádza, že predmetné porušenie sa už kvalifikovalo ako veľmi závažné vzhľadom na svoj predmet, prideľovanie kvót podielov na trhu a určovanie cien, ktoré sa týkalo celého EHP. Tvrdí, že v súlade s usmerneniami mohla v rámci kategórie veľmi závažných porušení brať do úvahy skutočnosť, že žalobcom citované kartely sa vyznačovali doplnkovými vlastnosťami, ktoré prispievali k závažnosti porušení spáchaných v ich rámci, ale bez povinnosti zaradiť porušenie, ktorého sa dopustil žalobca, do kategórie závažných porušení. Komisia pripomína, že východisková suma stanovená pre žalobcu sa nachádza na dolnom konci rozpätia pravdepodobných súm, ktoré usmernenia ustanovujú za závažné porušenia. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého mu bola uložená prísnejšia pokuta ako podnikom v iných uvádzaných veciach, Komisia odpovedá, že stanovenie pokuty nie je výsledkom jednoduchého aritmetického výpočtu založeného na obrate, a odkazuje v tomto ohľade na tvrdenia uvedené vyššie.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

144 Treba pripomenúť, že horizontálny kartel, na ktorom sa žalobca účastnil, zahŕňal obmedzenia pozostávajúce z určovania predajných kvót, určovania cenových cieľov a prideľovania zákazníkov. Ako je uvedené v bodoch 67 až 70 vyššie, porušenie, ktoré zahŕňa kvóty a určovanie cien, hoci len orientačných, je osobitne závažnej povahy. Toto porušenie navyše malo následky na trh (pozri body 107 až 130 vyššie) a pokrývalo celý spoločný trh a po jeho vytvorení celý EHP. Súd prvého stupňa sa preto domnieva, že Komisia právom porušenie kvalifikovala ako veľmi závažné.

145 Z existencie iných vecí zahŕňajúcich ešte príznačnejšie porušenia práva hospodárskej súťaže nemožno vyvodiť, že porušenie spáchané v prejednávanej veci nie je veľmi závažné. Je namieste poznamenať, že usmernenia ustanovujú, že v rámci kategórií miernych, závažných a veľmi závažných porušení umožňuje navrhované rozpätie sankcií uplatňovať diferencovaný prístup k podnikom podľa povahy porušenia, ktorého sa dopustili (bod 1.A., tretí odsek). Pokuty uložené v prejednávanej veci boli navyše zreteľne menšie ako minimálna suma predpokladaná na pokuty za veľmi závažné porušenia (pozri bod 40 vyššie). Aj keď Komisia kvalifikovala toto porušenie ako veľmi závažné, odlíšila v skutočnosti túto vec od iných vecí s veľmi závažným porušením, v ktorých boli uložené oveľa vyššie pokuty.

146 Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého pokuta uložená žalobcovi bola prísnejšia ako pokuty uložené účastníkom kartelu v iných skorších veciach, postačuje pripomenúť, že Komisia nie je povinná pod podmienkou dodržania maximálnych hraníc článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 ustáliť danú prax vo veci stanovenia úrovne pokút. Ako je uvedené v bode 41 vyššie, skutočnosť, že Komisia v minulosti uplatnila pri určitých typoch porušenia pokuty na určitej úrovni, ju nemôže zbaviť možnosti zvýšiť túto úroveň v rámci hraníc uvedených v nariadení č. 17, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie uskutočňovania politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 109, a rozsudok Europa Carton/Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 89).

147 Komisia navyše nie je pri stanovovaní výšky pokút v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania predmetného porušenia povinná uskutočňovať svoj výpočet pokuty zo súm založených na obrate dotknutých podnikov (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 278).

148 Je potrebné dodať, že závažnosť porušení sa musí stanoviť v závislosti od početných faktorov, ako sú najmä osobitné okolnosti veci, jej kontext a odstrašujúci dosah

pokút, bez toho, aby bol stanovený záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré treba povinne vziať do úvahy (rozsudok Ferriere Nord/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 33, a rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 236). Komisia nie je povinná použiť presný matematický vzorec, ak ide o celkovú sumu ukladanej pokuty alebo jej rozloženie na jednotlivé prvky (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, T-354/94, Zb. s. II-2111, bod 119).

149 Zo všetkého uvedeného vyplýva, že prvá časť prvého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

b) O druhej časti založenej na nezohľadnení skutočnosti, že bol dotknutý iba malý podiel obratu žalobcu

Tvrdenia účastníkov konania

150 Žalobca tvrdí, že podľa ustálenej judikatúry musí Komisia v rámci stanovovania výšky pokuty brať do úvahy prípady, v ktorých obrat dosiahnutý predmetným podnikom pri výrobkoch, ktorých sa týka porušenie, predstavuje iba malý podiel jeho celkového obratu (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 121, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Slynn v tejto veci, Zb. s. 1950; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. júla 1994, Parker Pen/Komisia, T-77/92, Zb. s. II-549, bod 94, a Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 5026). Uvádza, že obrat, ktorý dosiahol pri predajoch štandardného fosfátu zinku v európskom meradle predstavoval roku 2000 iba 4,9 % jeho celkového obratu, a to 3,48 milióna eur. Komisia však nezobrala tento faktor do úvahy pri stanovení výšky pokuty, a tak porušila článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernenia.

151 Nepostačuje, že Komisia vzala pri stanovení pomernej váhy každého podniku do úvahy obrat dosiahnutý s dotknutým výrobkom v meradle EHP, pretože podľa judikatúry mala v rámci stanovenia absolútnej sumy pokuty zvážiť pre každý dotknutý podnik obrat v odvetví v pomere k celkovému obratu. Okrem toho, skutočnosť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí vyjadrila svoj zámer vziať do úvahy obmedzený význam trhu s fosfátom zinku, nerieši problém.

152 Žalobca spochybňuje tvrdenie Komisie, podľa ktorého v napadnutom rozhodnutí zohľadnila diverzifikáciu, a poznamenáva, že tento faktor v ňom nie je ani spomenutý. Čo sa týka výkladu podaného Komisiou návrhom, ktorý predniesol generálny advokát Slynn vo veci Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaným v bode 150 vyššie, a podľa ktorého je povinná zohľadňovať diverzifikáciu iba vtedy, keď stanovuje pokutu na základe percenta z celkového obratu, žalobca tvrdí, že Komisia implicitne pripustila opak vo svojom vyjadrení odporcu. Uvádza v ňom jednak, že v prejednávanej veci takisto diverzifikáciu zohľadnila a jednak, že hoci diverzifikácia má iba „malý význam", predsa len má význam.

153 Komisia spochybňuje argumentáciu žalobcu. Predovšetkým tvrdí, že zohľadnila skutočnosť, že zo štandardného fosfátu zinku pochádzal malý podiel jeho obratu, aj keď to výslovne nespomenula v napadnutom rozhodnutí. Podiel obratu, ktorý zodpovedá tovarom dotknutým porušením, poskytuje totiž údaj o rozsahu porušenia. Komisia však v súlade s judikatúrou nepriznala obratu pochádzajúcemu z výrobkov, ktoré boli predmetom porušenia, neproporcionálny význam v pomere k iným prvkom posúdenia (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 121, a rozsudok Parker Pen/Komisia, už citovaný v bode 150 vyššie, body 89 a 94).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

154 Predovšetkým treba pripomenúť, že dlhodobo ustálená judikatúra sa stavia proti pripisovaniu neproporcionálneho významu niektorému z rôznych obratov v pomere k iným prvkom posúdenia, aby stanovenie vhodnej pokuty nemohlo byť iba výsledkom výpočtu, ktorý je založený na celkovom obrate, najmä pokiaľ dotknuté tovary predstavujú iba malý podiel z tohto obratu (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, body 120 a 121, a rozsudok Parker Pen/Komisia, už citovaný v bode 150 vyššie, bod 94). Tak Súd prvého stupňa v už citovanom rozsudku Parker Pen/Komisia prijal žalobný dôvod založený na porušení zásady proporcionality z dôvodu, že Komisia nevzala do úvahy skutočnosť, že obrat dosiahnutý pri výrobkoch, ktorých sa týkalo porušenie, bol relatívne nízky v pomere k celkovej sume predajov uskutočnených predmetným podnikom.

155 Keďže v prejednávanej veci Komisia nezaložila svoj výpočet výšky pokuty ukladanej žalobcovi na jeho celkovom obrate, žalobca sa nemôže opierať o rozsudok Parker Pen/Komisia, už citovaný v bode 150 vyššie (rozsudok ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 156).

156 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia v súlade s judikatúrou zohľadnila pri stanovení pokuty celú sériu faktorov iných ako celkový obrat, a to povahu porušenia, jeho skutočné následky, význam dotknutých podnikov na trhu, odstrašujúci dosah pokút a obmedzenú veľkosť relevantného trhu (pozri odôvodnenia č. 262 až 309; pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 157; Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 37 vyššie, bod 202, a z 9. júla 2003, Daesang a Sewon Europe/Komisia, T-230/00, Zb. s. II-2733, bod 60).

157 Z týchto dôvodov je namieste zamietnuť druhú časť prvého žalobného dôvodu.

c) O tretej časti založenej na právnej chybe vyplývajúcej z nezohľadnenia ekonomickej kapacity žalobcu

Tvrdenia účastníkov konania

158 Žalobca tvrdí, že Komisia v rozpore s usmerneniami nezohľadnila pri výpočte pokuty jeho obmedzenú ekonomickú kapacitu. Uvádza, že listom z 15. novembra 2001 požiadal Komisiu, aby vzala do úvahy jeho hospodárske ťažkosti v predmetnom sektore vrátane skutočnosti, že zaznamenal významné straty, a zníženia jeho obratu v rokoch 2000 a 2001 približne o 20 %. Súvaha žalobcu z 31. decembra 2000 preukazuje, že jeho bilančná suma bola 40 miliónov eur, z toho 21 miliónov eur pasív tvorili záväzky voči bankám. Vlastné imanie predstavovalo iba 5 % bilančnej sumy, čo bola chúlostivá situácia. Komisia pritom v napadnutom rozhodnutí odmietla tieto ťažkosti vziať do úvahy, a tak poprela usmernenia, v ktorých uviedla, že na účely stanovenia výšky pokuty je namieste brať do úvahy osobitné vlastnosti predmetných podnikov vrátane „ich reáln[ej] platobn[ej] schopnos[ti] v špecifickom sociálnom kontexte" [bod 5 písm. b)], a dopustila sa právnej chyby. Žalobca dodáva, že ak má zaplatiť pokutu, bude jeho prežitie ohrozené.

159 Komisia spochybňuje, že sa dopustila právnej chyby, pokiaľ ide o posúdenie finančnej situácie žalobcu. Žalobca neposkytol počas správneho konania v tejto záležitosti dostatočné informácie. Okrem toho vo svojom liste z 15. novembra 2001 nespomenul ani to, že nebude schopný zaplatiť pokutu v určitej výške, ani „špecifický sociálny kontext", na ktorý odkazujú usmernenia. Za týchto okolností sa Komisia domnieva, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia nemala žiaden dôvod požadovať presnejšie informácie o finančnej situácii žalobcu, než požadovala od Tridentu (odôvodnenia č. 367 a 368 napadnutého rozhodnutia).

160 Aj keď sa zoberú do úvahy údaje predložené žalobcom v jeho žalobe, zníženie pokuty, ku ktorému Súd prvého stupňa môže pristúpiť v rámci výkonu svojej plnej právomoci, nemožno zvažovať. Žalobca nepreukázal, že prežitie jeho podniku by bolo spornou pokutou vážne ohrozené.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

161 Predovšetkým je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry nie je Komisia pri stanovení výšky pokuty povinná brať do úvahy stratovú finančnú situáciu zainteresovaného podniku, keďže nastolenie takej povinnosti by viedlo k získaniu neoprávnenej súťažnej výhody pre podniky, ktoré sú menej prispôsobené podmienkam trhu (pozri rozsudky Súdu prvého stupňa LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 308; HFB a i./Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 596, a z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, ďalej len „rozsudok FETTCSA", bod 351, a tam citovanú judikatúru).

162 Túto judikatúru nemožno spochybniť bodom 5 písm. b) usmernení, podľa ktorého sa musí brať do úvahy reálna platobná schopnosť podniku. Táto schopnosť sa totiž použije iba vo svojom „špecifickom sociálnom kontexte", ktorý tvoria dôsledky, aké by zaplatenie pokuty malo najmä na zvýšenie nezamestnanosti alebo na poškodenie hospodárskych odvetví na vstupe a výstupe dotknutého podniku (rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 37 vyššie, bod 371). Treba konštatovať, že žalobca nepredložil nič, čo by umožňovalo posúdiť uvedený „špecifický sociálny kontext".

163 Navyše skutočnosť, že opatrenie prijaté orgánom Spoločenstva vyvolá konkurz alebo likvidáciu daného podniku, nie je sama osebe právom Spoločenstva zakázaná (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 15. januára 1986, Komisia/Belgicko, 52/84, Zb. s. 89, bod 14, a z 2. júla 2002, Komisia/Španielsko, C-499/99,

Zb. s. I-6031, bod 38). Ak totiž likvidácia podniku v jeho existujúcej právnej forme môže ohroziť finančné záujmy vlastníkov, akcionárov alebo držiteľov podielov, neznamená to, že osobné, hmotné a nehmotné zložky zastúpené v podniku stratili tiež svoju hodnotu (rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 37 vyššie, bod 372).

164 Žalobca okrem toho pred vydaním napadnutého rozhodnutia oznámil Komisii iba kusé informácie týkajúce sa jeho finančnej situácie. Nedovolával sa žiadneho faktora vzťahujúceho sa na jeho reálnu platobnú schopnosť alebo na akýkoľvek „špecifický sociálny kontext". Ani vo svojich písomných podaniach v tomto konaní žalobca neuviedol žiadny dôkazný prostriedok spôsobilý preukázať, že nemôže zaplatiť spornú pokutu, ktorá predstavuje iba 5,3 % jeho celkového obratu.

165 Treba preto uzatvoriť, že Komisia v rámci svojej diskrečnej právomoci mohla usúdiť, že nie je potrebné zobrať do úvahy finančné ťažkosti žalobcu.

166 Z toho plynie, že prvý žalobný dôvod musí byť zamietnutý.

2. *O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality*

a) Tvrdenia účastníkov konania

167 Žalobca tvrdí, že aj za predpokladu, že napadnuté rozhodnutie neporušuje článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernenia, uložená pokuta je neproporcionálna v pomere k spáchanému porušeniu, jeho veľkosti a významu relevantného trhu.

168 Po prvé, uvádza, že Komisia neprihliadla na ciele článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, a teda porušila zásady proporcionality a primeranosti. Komisia musí pri stanovení výšky pokút sledovať tak represívne, ako aj odstrašujúce ciele (rozsudok Súdneho dvora z 15. júla 1970, ACF Chemiepharma/Komisia, 41/69, Zb. s. 661, s. 703). Odstrašenie zahŕňa všeobecný odstrašujúci aspekt, ako aj osobitnú prevenciu, ktorá má dotknutý podnik podnietiť, aby sa prinavrátil k správaniu, ktoré je v súlade so zákonom. Táto osobitná prevencia by sa nedosiahla, ak by pokuta prekročila to, čo dotknutému podniku umožňuje zaplatiť jeho ekonomická kapacita. V prejednávanej veci Komisia nevzala do úvahy ani ciele osobitnej prevencie, ani ekonomickú kapacitu žalobcu, ktorá je významne obmedzená z dôvodu existujúcej krízy na trhu. Ako odpoveď na tvrdenie Komisie, podľa ktorého vzala do úvahy veľkosť trhu a ekonomickú kapacitu žalobcu, žalobca uvádza, že Komisia iba obmedzene zvážila veľkosť trhu s fosfátom zinku a neanalyzovala osobitnú situáciu žalobcu.

169 Po druhé, Komisia v napadnutom rozhodnutí nezobrala do úvahy skutočnosť, že žalobca so štandardným fosfátom zinku takmer nedosahoval zisky a určité roky v skutočnosti zaznamenal straty. Toto opomenutie je v rozpore s bodom 5 písm. b) usmernení, v ktorom Komisia vyjadruje svoj úmysel brať pri stanovovaní výšky pokuty do úvahy absenciu dosahovania zisku vinníkmi.

170 Žalobca okrem toho poznamenáva, že Komisia sústavne tvrdí, že nie je povinná zvažovať faktory priaznivé pre žalobcu, aj keď sú relevantné. Systematické nezohľadňovanie týchto faktorov viedlo k pokute v neprimeranej a neproporcionálnej výške.

171 Po tretie, žalobca uvádza, že zo skúmania skorších rozhodnutí Komisie vyplýva, že medzi uloženou pokutou na jednej strane a predmetným porušením a jeho ekonomickou kapacitou na strane druhej existuje disproporcia. V rozhodnutí Prirážka za legovanie Komisia stanovila východiskovú sumu na 4 milióny eur, hoci

dotknuté podniky dosahovali oveľa významnejšie obraty ako žalobca (bod 76 rozhodnutia Prirážka za legovanie). V rozhodnutí Volkswagen Komisia konštatovala, že Volkswagen sa podieľal na veľmi závažnom porušení a porušil zásadu Zmluvy, a to vytvorenie spoločného trhu (bod 213). Preto Komisia uložila Volkswagenu pokutu 102 miliónov eur, čo predstavovalo iba okolo 0,146 % celkového obratu skupiny Volkswagen. Pokuta uložená žalobcovi je proporcionálne k jeho obratu 60-krát vyššia ako pokuta uložená Volkswagenu. Zjavne neproporcionálny charakter pokuty uloženej žalobcovi sa ukazuje ešte jasnejšie, ak sa zváži skutočnosť, že pokuta uložená Volkswagenu bola najväčšou pokutou, aká bola kedy uložená jednotlivému podniku. Súd prvého stupňa navyše túto pokutu nakoniec znížil na 90 miliónov eur (rozsudok Volkswagen/Komisia, už citovaný v bode 122 vyššie). Okrem toho, British Sugar, vodcu kartelu týkajúceho sa určenia cien, ktorý ovládal osobitne významné podiely na trhu, postihlo uloženie východiskovej sumy 18 miliónov eur, teda 0,015 % jeho celkových obratov. Východisková suma zvolená pre žalobcu je v pomere k jeho obratu dosiahnutému roku 2000 okolo 280-krát vyššia ako suma uložená British Sugar. Nič takú disproporciu nezdôvodňuje. Žalobca sa odvoláva na ďalšie rozhodnutia Komisie, aby zdôraznil, že pokuta, ktorá mu bola uložená, porušuje zásadu proporcionality (rozhodnutia Tepelnoizolačné vedenia, už citované v bode 29 vyššie, a Bezšvíkové oceľové rúry, už citované v bode 136 vyššie). Stručne povedané, Komisia v prejednávanej veci nedostatočne zobrala do úvahy celkovú veľkosť žalobcu, a tým porušila zásadu proporcionality. Aj keď Komisia má určitý rozsah voľnej úvahy pri zvýšení úrovne pokút, nemôže konať bez dodržania zásad proporcionality a primeranosti.

172 Čo sa týka tvrdenia Komisie, podľa ktorého je porovnanie s jej skoršou praxou nesprávne v tom, že sa obmedzuje na obraty, žalobca odpovedá, že veci, ktorých sa dovoláva, sa v ich podstate týkajú okolností ešte závažnejších než v prejednávanej veci. V týchto veciach okrem toho nemali okolnosti miernu povahu ako v prejednávanej veci. Pokuta je však v prejednávanej veci oveľa vyššia než v iných veciach. Žalobca navyše odmieta tvrdenie Komisie, podľa ktorého tieto veci nie sú

smerodajné, lebo pochádzajú z roku 1998, keď uvádza, že všetky rozhodnutia, ktorých sa dovoláva, boli vydané po zavedení usmernení, po ktorom nasledovalo významné zvýšenie úrovne pokút.

173 Žalobca napokon spochybňuje tvrdenie Komisie, podľa ktorého porovnáva „jablká s hruškami". Uvádza, že Komisia tvrdí, že žalobca pokutu vypočítal na jednej strane — v rámci svojho nižšie uvedeného piateho žalobného dôvodu založeného na nedostatočnom odôvodnení — ako percento z relevantného obratu dosiahnutého pri dotknutých výrobkoch v EHP (bod 213 nižšie) a na strane druhej — v rámci aktuálnej časti — ako percento z celkového celosvetového obratu. Žalobca sa domnieva, že obidve porovnania sú platné a potvrdzujú, že suma pokuty nie je primeraná. Tieto dve porovnania vôbec nepomiešal. Žalobca vo svojej replike znázorňuje v rámci porovnania so skoršou praxou Komisie pomer medzi jednak pokutou uloženou Volkswagenu a obratom dosiahnutým pri dotknutom výrobku v EHP a jednak pokutou uloženou žalobcovi a obratom dosiahnutým pri dotknutom výrobku. Pokuta uložená žalobcovi je v pomere k obratu, ktorý dosiahol Volkswagen pri dotknutom výrobku v EHP, takmer 450-krát vyššia, ako pokuta uložená Volkswagenu, čo predstavuje jasný dôkaz, že Komisia sa dopustila právnej chyby, keď opomenula vziať do úvahy diverzifikáciu žalobcu.

174 Komisia spochybňuje, že porušila zásadu proporcionality a dopustila sa chyby v posúdení. Po prvé, pokiaľ ide o ciele pokuty, tvrdí, že oprávneným cieľom je nielen odstrašenie dotknutého podniku, ale aj odstrašenie tretích osôb (rozsudky Súdneho dvora ACF Chemiepharma/Komisia, už citovaný v bode 168 vyššie, body 172 až 176; zo 14. júla 1972, BASF/Komisia, 49/69, Zb. s. 713, bod 38, a Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, body 106 a 109). Podľa Komisie je jasné, že odstrašujúci účinok pokuty je osobitne dôležitý, ak napriek jej bohatej rozhodovacej praxi vznikajú ešte aj dnes tak zrejmé a veľké porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, ako sú tie, o ktoré ide v prejednávanej veci (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. júla 2001, Tate & Lyle a i./Komisia, T-202/98, T-204/98 a T-207/98, Zb. s. II-2035, body 144 až 145). Okrem toho tvrdí, že ekonomickú

kapacitu žalobcu zobrala do úvahy tým, že stanovila východiskovú sumu na 3 milióny eur, čo je úroveň značne nižšia od predpokladaných súm, ktoré usmernenia ustanovujú v prípade veľmi závažných porušení.

175 Po druhé, Komisia tvrdí, že síce môže dosahovanie zisku považovať za priťažujúcu okolnosť, čo však neznamená, že musí absenciu prospechu zohľadňovať ako faktor spôsobujúci zníženie pokuty (rozsudky Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, body 4881 a 4882, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 307).

176 Po tretie, z porovnania so skoršou rozhodovacou praxou Komisie nevyplýva, že pokuta v prejednávanej veci neprihliada na zásady proporcionality a primeranosti. Žalobca sa obmedzuje na porovnanie percent pokút v pomere k obratom dotknutých podnikov napriek skutočnosti, že podľa judikatúry sa proporcionalita pokuty musí posudzovať s ohľadom na súhrn okolností porušenia (rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný v bode 112 vyššie, bod 1215). Všetky rozhodnutia Komisie, ktoré žalobca spomína, sa okrem toho týkajú pokút uložených veľkým podnikom. Komisia sa domnieva, že nemôže veľkým podnikom ukladať astronomické pokuty s jediným cieľom zachovať proporcionalitu v pomere k obratu, ktorej sa dovoláva žalobca. Rovnako nemôže ukladať podnikom menším ako žalobca pokuty nižšie ako minimálny prah, ktoré nemajú žiaden odstrašujúci účinok.

177 Komisia s odkazom na svoje tvrdenia uvedené vyššie ako odpoveď na iné žalobné dôvody poznamenáva, že porovnania so skoršími rozhodnutiami o uložení pokút, ktoré žalobca uskutočnil, sú od počiatku irelevantné. Uvádza, že žalobca práve preto, že pri výpočte pokuty náležite zohľadnila — v rozpore s jeho tvrdeniami — rozdiely vo veľkosti dotknutých podnikov, nemôže vážne tvrdiť, že mala pokutu 3 780 000

eur vydeliť 450 a dospieť k pokute 8 400 eur, aby sa zachovala proporcionalita v pomere k pokute uloženej Volkswagenu v závislosti od predmetného obratu dosiahnutého v EHP.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

178 Žalobca v rámci prvej časti svojej argumentácie týkajúcej sa porušenia zásad proporcionality a primeranosti vyčíta Komisii, že na tieto zásady neprihliadla, keďže nezohľadnila ani ciele osobitnej prevencie, ani ekonomickú kapacitu žalobcu.

179 Oprávnenie Komisie ukladať pokuty podnikom, ktoré sa úmyselne alebo z nedbanlivosti dopustili porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES alebo článku 82 ES, predstavuje podľa judikatúry jeden z prostriedkov zverených Komisii s cieľom umožniť jej plniť dozorné poslanie, ktoré jej ukladá právo Spoločenstva. Toto poslanie iste zahŕňa povinnosť vyhľadávať a potláčať jednotlivé porušenia, ale rovnako obsahuje úlohu sledovať všeobecnú politiku usilujúcu sa uplatňovať vo veciach hospodárskej súťaže zásady stanovené Zmluvou a v tomto zmysle usmerňovať správanie podnikov (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 105).

180 Z toho plynie, že Komisia je oprávnená rozhodovať o úrovni sumy pokút s cieľom posilniť ich odstrašujúci účinok, pokiaľ porušenia daného druhu sú stále pomerne časté — aj keď ich nezákonnosť bola ustanovená od začiatkov politiky Spoločenstva vo veciach hospodárskej súťaže — z dôvodu zisku, ktorý z nich môžu určité zainteresované podniky dosiahnuť (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 108).

181 Ako vyplýva z už uvedenej judikatúry, odstrašujúci cieľ, ktorý Komisia oprávnene sleduje pri stanovení výšky pokuty, smeruje k zabezpečeniu dodržiavania Zmluvou stanovených pravidiel hospodárskej súťaže zo strany podnikov pri uskutočňovaní ich aktivít v rámci Spoločenstva alebo EHP. Z toho plynie, že odstrašujúci charakter pokuty uloženej z dôvodu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva nemožno určiť iba v závislosti od osobitnej situácie potrestaného podniku (rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 110).

182 Štvrtý odsek bodu 1.A. usmernení navyše okrem iného ustanovuje, že v rámci hodnotenia závažnosti porušenia je nevyhnutné „brať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu vinníkov, ktorou môžu spôsobiť značnú škodu iným prevádzkovateľom, najmä spotrebiteľom, tiež je nevyhnutné stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok".

183 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia zohľadnila ekonomickú kapacitu žalobcu spôsobiť ujmu konkurencii, ako aj nevyhnutnosť stanoviť pokutu na úrovni zabezpečujúcej odstrašujúci účinok (odôvodnenia č. 304 až 309). Súd prvého stupňa usudzuje, že uložená pokuta nie je v pomere k veľkosti dotknutého podniku neproporcionálna. Žalobca dosiahol roku 2000 celosvetový obrat 71,018 miliónov eur. Uložená pokuta, teda 3,78 milióna eur, predstavuje iba 5,3 % jeho celkového obratu. Okrem toho sa nepreukázalo, že žalobca nie je takú pokutu schopný zaplatiť (pozri bod 164 vyššie). Súd prvého stupňa sa v každom prípade v rámci výkonu svojej plnej právomoci domnieva, že výška pokuty je s ohľadom na závažnosť a dĺžku trvania porušenia vhodná.

184 Čo sa ďalej týka druhej časti tohto žalobného dôvodu založenej na tom, že Komisia porušila zásadu proporcionality tým, že nezobrala do úvahy skutočnosť, že žalobca nedosiahol vďaka predmetnému výrobku prakticky žiaden zisk a určité roky dokonca utrpel na tomto segmente trhu straty, je potrebné pripomenúť, že hoci výška

uloženej pokuty musí byť proporcionálna k dĺžke trvania porušenia a k ďalším faktorom spôsobilým ovplyvniť posúdenie závažnosti porušenia, medzi ktorými sa nachádza zisk, aký mohol dotknutý podnik svojimi praktikami dosiahnuť (rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 1997, Deutsche Bahn/Komisia, T-229/94, Zb. s. II-1689, bod 127), nemôže skutočnosť, že podnik nedosiahol porušením žiaden zisk, predstavovať podľa judikatúry prekážku pre uloženie pokuty bez toho, aby pokute nehrozila strata jej odstrašujúceho charakteru (rozsudky Ferriere Nord/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, a FETTCSA, bod 340).

185 Z toho plynie, že Komisia nie je pri stanovení výšky pokút povinná brať do úvahy absenciu zisku dosiahnutého predmetným porušením (rozsudky Cimenteries CBR. a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 4881, a FETTCSA, bod 341).

186 Hoci Komisia podľa svojich usmernení (bod 2, prvý odsek, piata zarážka) môže z dôvodu priťažujúcich okolností zvýšiť sankciu, aby prekročila sumu neoprávneného prospechu dosiahnutú vďaka porušeniu, neznamená to, že jej je tým uložená povinnosť za každých okolností zisťovať na účely určenia výšky pokuty finančnú výhodu, ktorá je spojená so zisteným porušením (rozsudok FETTCSA, body 342 až 343). Inými slovami, absenciu takej výhody nemožno posudzovať ako poľahčujúcu okolnosť.

187 Za týchto okolností musí byť výhrada žalobcu založená na nezohľadnení zisku dosiahnutého porušením zamietnutá.

188 Pokiaľ napokon v treťom rade ide o tvrdenie založené na porovnaní so skoršími rozhodnutiami Komisie, musí byť zamietnuté z dôvodov vysvetlených v bodoch 41 až 43 vyššie.

189 Zo súhrnu uvedených úvah vyplýva, že druhý žalobný dôvod musí byť zamietnutý.

3. *O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania*

a) Tvrdenia účastníkov konania

190 Po prvé, žalobca tvrdí, že Komisia porušila zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že v rámci uplatnenia stropu 10 % spomínaného v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 opomenula vziať do úvahy obrat, ktorý dosiahol pri predmetnom výrobku, v pomere k jeho celkovému obratu. Uvádza, že suma pokuty uloženej SNCZ bola v súlade s týmto stropom znížená zo 4,2 na 1,7 milióna eur, pretože táto spoločnosť mala roku 2000 celkový obrat vo výške iba 17,08 milióna eur. Žalobca naopak také zníženie z dôvodu svojho celkového obratu 71,018 milióna eur nedosiahol. Žalobca tvrdí, že táto nerovnosť v zaobchádzaní spočíva v odlišnostiach štruktúry týchto dvoch podnikov. Je totiž znevýhodnený ako rodinný podnik spájajúci podstatnú časť svojich aktivít do formy komanditnej spoločnosti na akcie (GmbH & Co. KG), keďže má pomerne vysoký celkový obrat. Komisia sa pri určení pokuty, ktorú mu uložila, opierala výlučne o tento vysoký celkový obrat, zatiaľ čo väčšina jeho aktivít nemá žiadnu spojitosť s výrobkami, ktorých sa porušenie týkalo. Naopak, skupina, do ktorej patrí SNCZ, mala obrat vo výške 278,8 miliónov eur, ale táto skupina rozložila svoje ďalšie aktivity do rôznych spoločností, a SNCZ teda mal obrat vo výške iba 17,08 milióna eur. Obrat, ktorý SNCZ dosiahol pri predmetnom výrobku, predsa len predstavuje približne 22,9 % jeho celkového obratu. Pokuta uložená žalobcovi je tak „úmerne k obratu dosiahnutému pri dotknutom výrobku" viac ako dvojnásobne vyššia ako pokuta uložená SNCZ. Judikatúra podľa žalobcu vyžaduje, aby Komisia pre vyhnutie sa takým nerovnostiam vzala do úvahy vzťah medzi obratom pri dotknutom výrobku v pomere k celkovému obratu.

191 Žalobca spochybňuje relevantnosť rozsudkov, ktorých sa Komisia dovoláva, aby preukázala, že nedošlo k nerovnosti v zaobchádzaní. Vo veciach, ktoré viedli k týmto rozsudkom, žalobcovia spochybňovali skutočnosť, že základné čiastky pokút niektorých dotknutých podnikov boli protiprávne stanovené nad stropom 10 % obratu, ktorý je uvedený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, zatiaľ čo pri ostatných sa tak nestalo (rozsudky Brugg Rohrsysteme/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 155, a ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 185). Aktuálna vec sa naopak týka nerovnosti v zaobchádzaní spočívajúcej v opomenutí zohľadnenia rozličných úrovní diverzifikácie dotknutých podnikov, ktoré sa týkajú výpočtu pokuty.

192 Po druhé, aj keď štyri zo šiestich dotknutých podnikov ovládali rovnocenné podiely na trhu, Komisia zvolila pre každý z týchto podnikov úplne odlišné základné čiastky. Základné čiastky totiž pred uplatnením oznámenia o spolupráci kolísali medzi 700 000 a 4 200 000 eur. Pre vyhnutie sa tejto nerovnosti v zaobchádzaní sa mala vziať do úvahy vysoká úroveň diverzifikácie žalobcu.

193 Komisia spochybňuje dôvodnosť tohto žalobného dôvodu. Spochybňuje najmä pokus, ktorý žalobca urobil vo svojej replike, rozlišovať veci, ktoré viedli k rozsudkom Brugg Rohrsysteme/Komisia a ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaným v bode 33 vyššie, od aktuálnej veci. Rozhodnutie Komisie vo veci, ktorá viedla k týmto rozsudkom, bolo tak ako v prejednávanej veci vydané proti jednému väčšiemu a diverzifikovanejšiemu podniku, voči ktorému sa strop 10 % neuplatnil, a proti jednému menšiemu a menej diverzifikovanému podniku, ktorého pokuta bola znížená na 10 % obratu (rozsudok Brugg Rohrsysteme/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, body 155 až 156).

194 Komisia takisto odmieta tvrdenie žalobcu, podľa ktorého piatim zo šiestich dotknutých podnikov, ktoré ovládali rovnocenné podiely na trhu, uložila odlišné pokuty bez zohľadnenia diverzifikácie týchto podnikov. Ak by sa totiž mala taká úvaha pripustiť, znamenalo by to, že by sa nemohla vziať do úvahy premenlivá dĺžka trvania porušenia a strop 10 % obratu.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

195 Podľa ustálenej judikatúry je zásada rovnosti zaobchádzania porušená iba vtedy, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne alebo ak sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, a také zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 66 vyššie, bod 69 a judikatúra, ktorá je v ňom citovaná).

196 Z judikatúry vyplýva, že účelom maximálnej hranice zavedenej článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 je vyhnúť sa tomu, aby pokuty boli neproporcionálne v pomere k významu dotknutého podniku. Keďže iba celkový obrat môže efektívne poskytnúť približný údaj v tomto ohľade, je potrebné tento strop chápať tak, že sa odvoláva na celkový obrat (rozsudky Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 41 vyššie, bod 119, a HFB a i./Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 541).

197 Argumentáciu žalobcu týkajúcu sa porušenia zásady rovnosti zaobchádzania nemožno prijať. Komisia uplatnila článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 s odkazom na celkový obrat tak v prípade žalobcu, ako aj v prípade SNCZ. Skutočnosť, že SNCZ dosiahol zníženie základnej čiastky, je objektívne odôvodnená ako priame uplatnenie článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (pozri v tomto zmysle rozsudok ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 185).

198 Treba dodať, že žalobca je z hľadiska celkového obratu viac ako trojnásobne väčší než SNCZ. Preto skutočnosť, že Komisia uložila SNCZ pokutu 1,53 milióna eur a žalobcovi pokutu 3,78 milióna eur, nemožno považovať za porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

199 Žalobca nemôže okrem toho ani tvrdiť, že bol vystavený nerovnosti v zaobchádzaní tým, že Komisia pri určení stropu pokuty nezohľadnila obrat, ktorý dosiahol pri predmetnom výrobku, v pomere k jeho celkovému obratu. Čo sa týka porovnania so SNCZ, z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia pripisuje porušenie SNCZ, a nie skupine, do ktorej patrí (odôvodnenie č. 240 napadnutého rozhodnutia). Pri nedostatku dôkazov o zapojení skupiny, do ktorej patrí SNCZ, nemožno tvrdiť, že Komisia sa dopustila diskriminácie, keď pre SNCZ zvolila strop 10 % jeho obratu, ktorý ustanovuje článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (pozri v tomto zmysle rozsudok ABB Asea Brown Boveri/Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 181).

200 Napokon, argumentácia žalobcu založená na tom, že Komisia uložila piatim zo šiestich dotknutých podnikov odlišné základné čiastky napriek skutočnosti, že mali rovnaký podiel na trhu, nemôže uspieť. Komisia totiž stanovila rovnakú východiskovú sumu žalobcovi, spoločnosti Britannia, SNCZ a Tridentu, a to 3 milióny eur (odôvodnenie č. 309 napadnutého rozhodnutia). Vzhľadom na rozličné dĺžky trvania ich účasti na porušení a uplatnenie maximálnej hranice 10 % obratov pritom základné čiastky pred uplatnením oznámenia o spolupráci kolísali. Tieto odchýlky vyplývali priamo z uplatnenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, a nemožno ich teda považovať za porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

4. *O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 7 EDĽP*

a) Tvrdenia účastníkov konania

201 Žalobca vyčíta Komisii, že porušila článok 7 EDĽP tým, že uplatnila významné zvýšenie pokút, ktoré neexistovalo vtedy, keď bolo porušenie spáchané. Podľa článku

7 ods. 1 nesmie byť uložený „trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu". Zásada článku 7 patrí pod ochranu základných práv Spoločenstva, ktoré Európska únia výslovne dodržiava a inštitúcie Spoločenstva musia vo veciach hospodárskej súťaže takisto dodržiavať (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. februára 2001, Mannesmannröhren-Werke/Komisia, T-112/98, Zb. s. II-729, body 60 a 77). V prejednávanej veci Komisia uskutočnila značné zvýšenie úrovne pokút tým, že roku 1998 vydala usmernenia. Na jeseň roku 2001 Komisia bez akéhokoľvek právneho základu a akejkoľvek zmeny usmernení ďalej zvýšila úroveň pokút v rozsahu, k akému nikdy predtým nedošlo. V napadnutom rozhodnutí Komisia tieto dve zvýšenia úrovne pokút uplatnila, aj keď väčšina predmetných činov bola spáchaná pred vydaním usmernení roku 1998. Tieto zvýšenia predstavujú zmeny rámca trestu a ich uplatnenie na predmetné porušenie je v rozpore s článkom 7 EDĽP.

202 Žalobca dodáva, že Komisia nemôže tvrdiť, že sporné pokuty neprekračujú strop 10 % celosvetového obratu stanovený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17. „Skutočný rámec trestu" totiž určuje iba rozhodovacia prax Komisie. Sankčný strop uvedený v tomto ustanovení si vyžaduje konkretizáciu rozhodovacou praxou, aby bola dodržaná zásada predvídateľnosti trestnoprávnej sankcie. Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, podľa ktorého má pri zvýšení úrovne pokút právo voľnej úvahy, žalobca uvádza, že rozsah zvýšenia musí byť obmedzený zásadami proporcionality a primeranosti.

203 Žalobca rovnako poznamenáva, že Komisia vydala napadnuté rozhodnutie až 11. decembra 2001, teda viac ako tri a pol roka po skončení porušenia (13. mája 1998). Ak by Komisia vyhlásila svoje rozhodnutie o niekoľko mesiacov skôr, uložená pokuta by bola nižšia. Tento svojvoľný odklad nemôže byť žalobcovi na ujmu retroaktívnym uplatnením nových politík Komisie, ktoré sa týkajú úrovne pokút.

204 Komisia tvrdí, že uplatnenie usmernení v prejednávanej veci neporušuje zákaz retroaktivity trestnoprávnych ustanovení. Po prvé, z judikatúry vyplýva, že zavedenie novej metódy výpočtu pokút Komisiou, ktoré môže v určitých prípadoch spôsobiť zvýšenie sumy pokút bez toho, aby presiahli maximálnu hranicu stanovenú rovnakým nariadením, nemožno považovať za zvýšenie pokút, ktoré sú právne ustanovené v článku 15 nariadenia č. 17, s retroaktívnym účinkom v rozpore so zásadami zákonnosti a právnej istoty (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, body 217 až 224 a 233 až 235). Po druhé, Komisia odmieta tvrdenie žalobcu, podľa ktorého článok 15 nariadenia č. 17 zodpovedá požiadavke špecifickosti a povinnosti predvídateľnosti iba vtedy, ak je konkretizovaný správnou praxou.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

205 Je namieste pripomenúť, že zásada zákazu retroaktivity trestných ustanovení je spoločnou zásadou pre všetky právne poriadky členských štátov, takisto je jej venovaný článok 7 EDĽP a tvorí neoddeliteľnú časť všeobecných zásad práva, ktorých dodržiavanie súd Spoločenstva zabezpečuje (rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 1984, Kirk, 63/83, Zb. s. 2689, bod 22, a rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 219).

206 Aj keď z článku 15 ods. 4 nariadenia č. 17 vyplýva, že rozhodnutia Komisie o uložení pokút za porušenie práva hospodárskej súťaže nemajú trestnoprávny charakter (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. októbra 1994, Tetra Pak/Komisia, T-83/91, Zb. s. II-755, bod 235), skutočnosťou zostáva, že Komisia je povinná dodržiavať všeobecné zásady práva Spoločenstva a najmä zásadu zákazu retroaktivity vo všetkých správnych konaniach, ktoré môžu viesť k sankciám podľa pravidiel hospodárskej súťaže uvedených v Zmluve (pozri analogicky, pokiaľ ide o právo na obhajobu, rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 1983, Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 7, a rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 220).

207 Súd prvého stupňa usudzuje, že Komisia neporušila zásady stanovené v článku 7 EDĽP. Podniky zúčastnené na správnom konaní, ktoré môže viesť k pokute, musia brať do úvahy možnosť, že Komisia sa v ktoromkoľvek momente rozhodne zvýšiť úroveň súm pokút v pomere k úrovni uplatňovanej v minulosti (pozri bod 42 vyššie).

208 To platí nielen vtedy, ak Komisia pristúpi k zvýšeniu úrovne súm pokút v individuálnych rozhodnutiach, ale takisto vtedy, ak sa toto zvýšenie uskutoční uplatnením pravidiel správania so všeobecným dosahom, akými sú usmernenia.

209 Z toho musí byť vyvodený záver, že nová metóda výpočtu pokút, ktorú usmernenia obsahujú, bola aj za predpokladu, že mala priťažujúci účinok, čo sa týka úrovne ukladaných pokút, primerane predvídateľná pre podniky, ako je žalobca, v čase, keď došlo k predmetnému porušeniu.

210 Je irelevantné, že výpočet výšky pokút podľa metódy uvedenej v usmerneniach mohol Komisiu viesť k ukladaniu vyšších pokút ako v jej skoršej praxi, pretože Komisia mala pri stanovovaní súm pokút právo voľnej úvahy s cieľom usmerňovať správanie podnikov v zmysle dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudky LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 237, a HFB a i./Komisia, už citovaný v bode 33 vyššie, bod 494).

211 Z týchto dôvodov musí byť žalobný dôvod založený na údajnom porušení zásady zákazu retroaktivity zamietnutý.

5. *O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 253 ES*

a) Tvrdenia účastníkov konania

212 Žalobca tvrdí, že Komisia porušila povinnosť odôvodnenia vyjadrenú v článku 253 ES v tom, že nevysvetlila, prečo uložila pokutu o toľko vyššiu od pokút, ktoré ukladala vo svojej skoršej praxi.

213 Z judikatúry vyplýva, že odôvodnenie musí byť prispôsobené povahe predmetného aktu a musí jasne a jednoznačne uvádzať úvahy inštitúcie, autora aktu, spôsobom, ktorý umožňuje zainteresovaným spoznať zdôvodnenie prijatého opatrenia a príslušnému súdu vykonávať svoju kontrolu (rozsudok Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 4725). Je žiaduce, aby podniky mohli detailne poznať spôsob výpočtu pokuty, ktorá im bola uložená (rozsudky Tréfilunion/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 142, a Cimenteries CBR a i./Komisia, už citovaný v bode 51 vyššie, bod 4734), a odôvodnenie musí byť osobitne detailné, pokiaľ vychádza z rámca skoršej rozhodovacej praxe (rozsudok Súdneho dvora zo 17. novembra 1987, BAT a Reynolds/Komisia, 142/84 a 156/84, Zb. s. 4487, bod 71). V prejednávanej veci Komisia uložila pokutu vo výške 4,2 milióna eur pred uplatnením oznámenia o spolupráci, teda 111 % obratu, ktorý žalobca pri predmetnom výrobku roku 1998 v meradle EHP dosiahol. Súčet základných čiastok zvolených pre dotknuté podniky dosahoval 129 až 138 % celkovej hodnoty európskeho trhu s dotknutým výrobkom, teda 15 až 16 miliónov eur. Tieto čiastky boli oveľa vyššie ako pokuty, ktoré Komisia v minulosti uložila v porovnateľných veciach. Komisia mala vzhľadom na to, že sa v prejednávanej veci napriek početným priaznivým okolnostiam odchýlila od svojej skoršej praxe, pokuty odôvodniť detailnejším spôsobom.

214 Žalobca okrem toho uvádza, že napadnuté rozhodnutie nespresňuje metódu a základ výpočtu, ktoré Komisia použila pri výpočte základných čiastok. Komisia sa v ňom odvoláva na obrat dosiahnutý pri dotknutom výrobku v meradle EHP (odôvodnenie č. 307 napadnutého rozhodnutia), ale iba na určenie pomernej váhy rôznych podnikov na trhu. Pokiaľ ide o absolútnu výšku východiskovej sumy, Komisia neuvádza jasne, či použila obrat dosiahnutý pri predmetnom výrobku na úrovni EHP, alebo na celosvetovej úrovni, alebo či brala do úvahy celkový obrat žalobcu.

215 Komisia s odkazom na svoje tvrdenia uvedené vyššie ako odpoveď na iné žalobné dôvody predovšetkým uvádza, že tvrdenie žalobcu, podľa ktorého sa výpočet pokuty zakladá na abnormálne vysokej úrovni, vnáša značný chaos do skutkového stavu tým, že žalobca uskutočňuje porovnanie úplne odlišných referenčných hodnôt, ktoré obidve slúžia na posúdenie úrovne pokút. Aj keby sa však malo usúdiť, že napadnuté rozhodnutie stelesňuje citeľné zvýšenie úrovne pokút, Komisia nezanedbala svoju povinnosť odôvodnenia.

216 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, podľa ktorého napadnuté rozhodnutie nespresňuje obrat použitý pri určení absolútnej úrovne východiskovej sumy, Komisia uvádza, že túto sumu neurčila na základe jedného alebo druhého obratu, ale s ohľadom na závažnosť porušenia, ktorú posúdila tak, že sa opierala o jeho povahu, následky na trh a veľkosť relevantného zemepisného trhu, ako aj o obmedzenú veľkosť dotknutého trhu s výrobkami.

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa

217 Je ustálenou judikatúrou, že odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES musí byť prispôsobené povahe predmetného aktu a musí jasne a jednoznačne uvádzať úvahy

inštitúcie, autora aktu, spôsobom, ktorý umožňuje zainteresovaným spoznať zdôvodnenie prijatého opatrenia a príslušnému súdu vykonávať svoju kontrolu. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie špecifikovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, pretože otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 253 ES, sa musí posudzovať s ohľadom nielen na jeho znenie, ale tiež na jeho kontext, ako aj na súhrn právnych pravidiel upravujúcich predmetnú oblasť (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63, a judikatúru, ktorá je v ňom citovaná).

218 Vo vzťahu k rozhodnutiu o uložení pokút viacerým podnikom za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva musí byť rozsah povinnosti odôvodnenia vymedzený najmä vo svetle skutočnosti, že závažnosť porušení sa musí stanoviť v závislosti od veľkého počtu faktorov, akými sú najmä osobitné okolnosti veci, jej kontext a odstrašujúci dosah pokút, a bez toho, aby bol stanovený záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré treba povinne vziať do úvahy (uznesenie Súdneho dvora z 25. marca 1996, SPO a i./Komisia, C-137/95 P, Zb. s. I-1611, bod 54, a rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 378).

219 V rámci návrhov formulovaných v tejto žalobe, ktoré sa obmedzujú na zákonnosť pokuty, jej výšku a metódu jej výpočtu, je tento žalobný dôvod zjavne nedôvodný. Napadnuté rozhodnutie obsahuje 370 odôvodnení, z ktorých je 118 (odôvodnenia č. 252 až 370) venovaných pokutám. V odôvodneniach č. 262 až 303 Komisia vysvetľuje svoje hodnotenie závažnosti porušenia. Ďalej uvádza, ako dospela k záveru, že je potrebné uplatniť diferencovaný prístup voči dvom kategóriám podnikov (odôvodnenia č. 304 až 309), a predkladá svoje hodnotenie dĺžky trvania porušenia (odôvodnenia č. 310 až 312), čím sa dostáva k základným čiastkam (odôvodnenie č. 313). Skúma, či je namieste zohľadniť priťažujúce a poľahčujúce okolnosti (odôvodnenia č. 314 až 336) a vyslovuje sa k uplatneniu oznámenia o spolupráci (odôvodnenia č. 346 až 366). Treba konštatovať, že napadnuté rozhodnutie obsahuje dostatočné a relevantné označenie prvkov posúdenia, ktoré

boli vzaté do úvahy pri stanovení závažnosti a dĺžky trvania porušenia. Navyše je potrebné konštatovať, že argumentácia, ktorú žalobca rozvinul v rámci štyroch prvých žalobných dôvodov tejto žaloby, preukazuje, že dokonale pochopil úvahy tvoriace podstatu napadnutého rozhodnutia.

220 Výčitky uskutočnené žalobcom v rámci tohto žalobného dôvodu neoznačujú žiadnu ťažkosť pri pochopení úvah Komisie alebo vysvetlenia zohľadnených faktorov. V zásade uvádza kritiku vzhľadom na sumu svojej pokuty v pomere k pokutám uloženým v porovnateľných veciach v minulosti. Z tohto porovnania pritom nevyplýva nedostatočné odôvodnenie. Pokiaľ je relevantné, týka sa dôvodnosti hodnotenia, ktoré Komisia uskutočnila.

221 Aj za predpokladu, že rozhodnutie obsahuje citeľné zvýšenie úrovne pokuty v pomere k predchádzajúcim rozhodnutiam, treba konštatovať, že Komisia úplne a výslovným spôsobom objasnila úvahy, ktoré viedli k stanoveniu takej výšky pokuty žalobcu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 26. novembra 1975, Fabricants de papiers peints/Komisia, 73/74, Zb. s. 1491, bod 31).

222 Žalobca právom uvádza, že napadnuté rozhodnutie nevysvetľuje metódu ani výpočet, ktoré Komisiu v štádiu stanovenia závažnosti porušenia viedli k zvoleniu východiskovej sumy 3 milióny eur zvoleného pre skupinu „hlavných výrobcov" (odôvodnenia č. 308 a 309). Požiadavky na podstatné formálne náležitosti, medzi ktoré patrí povinnosť odôvodnenia, však Komisii neukladajú, aby vo svojom rozhodnutí uviedla číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokút, ale iba kritériá posúdenia, ktoré jej umožnili merať závažnosť a dĺžku trvania porušenia (rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Sarrió/Komisia, C-291/98 P, Zb. s. I-9991, body 73 a 76, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, bod 1558).

223 Tento piaty žalobný dôvod musí byť rovnako zamietnutý ako nedôvodný.

224 Zo všetkého uvedeného vyplýva, že žaloba musí byť v celosti zamietnutá.

O trovách

225 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa je účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobca nemal vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Žalobca je povinný nahradiť trovy konania.

Lindh García-Valdecasas Cooke

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 29. novembra 2005.

Tajomník

E. Coulon

Predsedníčka komory

P. Lindh

Obsah

Skutkový stav ..... II - 5147

Konanie a návrhy účastníkov konania ..... II - 5153

Právny stav ..... II - 5155

A — O námietke nezákonnosti ..... II - 5155

1. Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5155

2. Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5159

B — O dôvodoch žaloby o neplatnosť ..... II - 5163

1. O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a usmernení ..... II - 5163

a) O prvej časti založenej na nesprávnom posúdení závažnosti porušenia. II - 5164

O povahe porušenia ..... II - 5165

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5165

— Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5169

O účinkoch porušenia ..... II - 5178

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5178

— Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5183

O nezohľadnení krízy odvetvia ako poľahčujúcej okolnosti ..... II - 5193

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5193

— Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5195

O porovnaní s inými kartelmi ..... II - 5196

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5196

— Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5197

b) O druhej časti založenej na nezohľadnení skutočnosti, že bol dotknutý iba malý podiel obratu žalobcu ..... II - 5199

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5199

Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5201

c) O tretej časti založenej na právnej chybe vyplývajúcej z nezohľadnenia ekonomickej kapacity žalobcu ..... II - 5202

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5202

Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5203

2. O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality II - 5204

a) Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5204

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5209

3. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania ..... II - 5212

a) Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5212

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5214

4. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 7 EDĽP ..... II - 5215

a) Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5215

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5217

5. O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 253 ES ..... II - 5219

a) Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 5219

b) Posúdenie Súdom prvého stupňa ..... II - 5220

O trovách ..... II - 5223